

De Chinese conceptueel kunstenaar, politiek activist en filosoof; Ai Weiwei.

Foto: Ai Weiwei Studio CC

DOOR MAARTEN VAN HEEMS, BKB

In 2008 organiseerde BKB met bevriende activisten een groot festival voor de Tibetaanse zaak op de NDSM-werf in Amsterdam. Met 10.000 man grepen we de Olympische Spelen in Beijing aan om aandacht te vragen voor de boodschap van de Dalai Lama van gewelddoos verzet tegen onderdrukking. Een jaar later werd hij uitgenodigd in de Tweede Kamer. Die er daarna weinig mee deed, maar dat is dan ook een van de lessen die wij leerden in 20 jaar campagnevoeren: vaak kun je je doelgroep alleen maar

de deur tonen, ze moeten er zelf doorheen gaan.

Niet iedereen stond te applaudisseren. Ik herinner me een telefoontje naar kantoor waarom we geen festival organiseerden om aandacht te vragen voor Myanmar. Daar was het allemaal nog veel erger. Wij vroegen: waarom doe jij het zelf niet? Daarop bleef het stil. Aan de andere kant van de lijn, maar ook op de Dam. In die tijd protesteerde je nog buiten, in de regen als het moest. Nog een les die we leerden: het is niet

genoeg om zelf actie te voeren, je moet ook andere mensen aanzetten tot actie. In de vragen die BKB krijgt wordt dit olievlekwerking genoemd. Dit soort olievlekken zijn wel populair.

Niet veel later werden Twitter en Facebook geboren en nam het Do It Yourself principe, uit de punkbeweging, een grote vlucht. Er ontstonden eindeloos veel eenmanslegers voor evenzoveel doelen. Nog altijd komt Myanmar er bekaaid van af. Tibet ook. Er ging een wereld voor ons open en we kozen er massaal voor om naar onze eigen navel

te kijken. Trouwens ook naar de navel van de buurman en wat daar dan niet aan deugt.

Deze krant is een pamflet. Met één boodschap: haal je neus uit die navel en verander de wereld. (Her)ontdek jezelf als activist. Er is nog genoeg te doen.

Op 6 september viert BKB haar 20 jarig bestaan met uitdagers van de macht, in en rondom de Noorderkerk in Amsterdam.

WEER

24,8°C

Amsterdam
Overwegend zonnig
6 September 1999

ALGERIJE

“The revolution will not be televised?”

20

YANNICK HIWAT

Hiphop op viool met 7 snaren

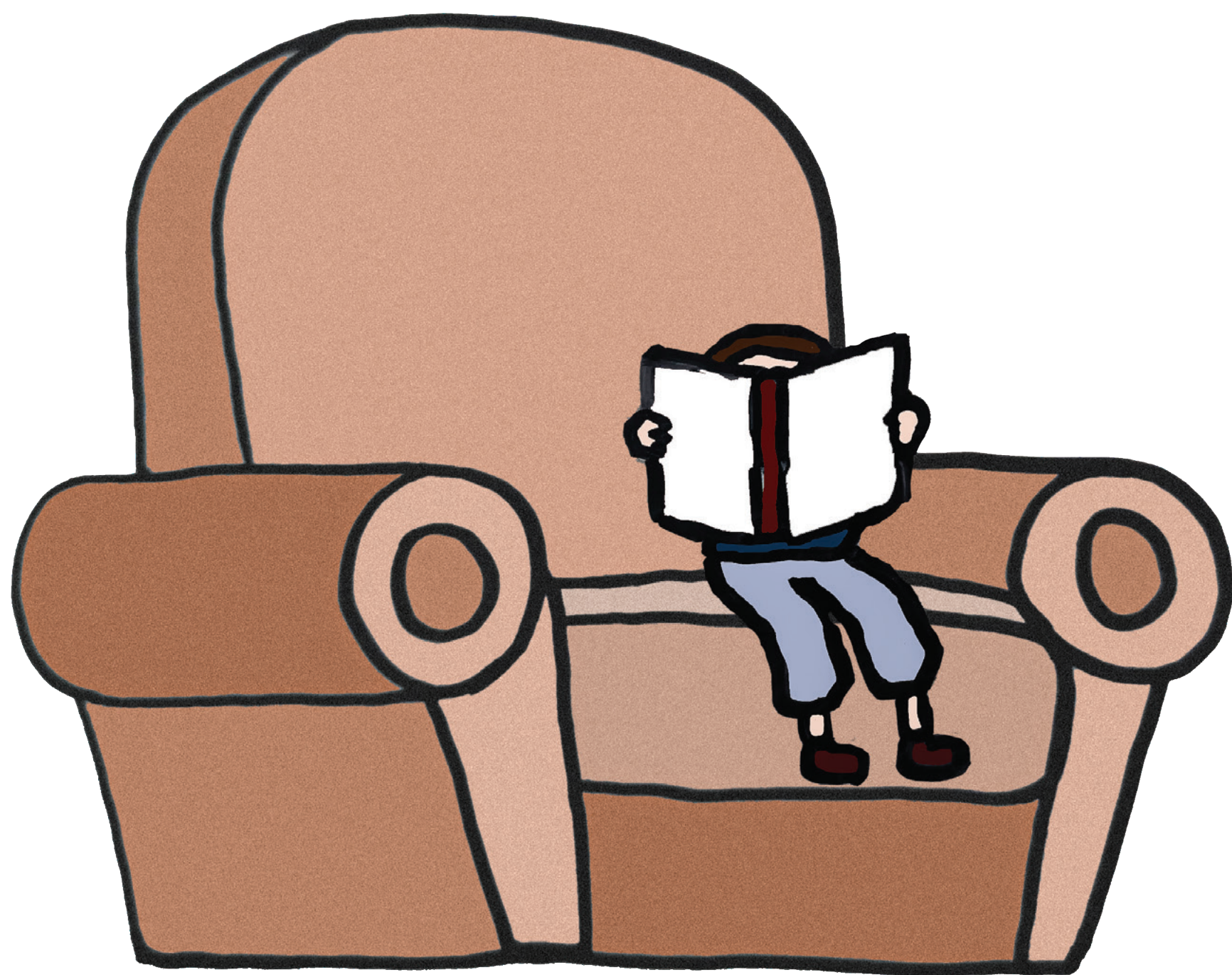
26

EERBETOON

Een eerbetoon aan 1056 journalisten

32

Totaalvoetbal, maar dan op het gebied van campagnes.

DOOR JUSTIN KOORNNEEF, BKB
ILLUSTRATIE MOZE MERTENS, BKB

Laat ik aftrappen met een kleine disclaimer: ik ben al sinds ik kan lezen fan van Ajax. Het begon met een kinderrekening bij ABN Amro, waardoor je elk jaar een heel dik boek kreeg met alle resultaten van dat jaar. Ik dook erin. Ik zat uren verstopt in een grote volwassen stoel. Mijn ouders snapten er ook niks van. Maar vanaf dat moment was het wel duidelijk: mijn hart lag bij die ene club uit Amsterdam.

Er werd een aantal jaren geleden een vergelijking gemaakt tussen het budget van een ploeg uit de tweede divisie van Engeland en die van het grote Ajax. Je voelt het al aankomen: ze waren ongeveer vergelijkbaar. De macht in de wereld van het voetbal is de afgelopen jaren steeds schever verdeeld: clubs worden gebruikt als speeltjes van sjeiks en investeringsmaatschappijen. Spelers zijn wisselgeld geworden in enorme deals.

Het is maatwerk en Ajax heeft dat begrepen. Over elk detail is nagedacht.

Om mee te kunnen met de wereldtop, moet een club als Ajax nu vooral heel slim zijn. Het heeft geen zin om de strategie van een andere club te kopiëren. Ze moeten zichzelf constant opnieuw uitvinden en voorop blijven lopen. Het is nog meer 'David versus Goliath' geworden. Ajax zal nog meer de macht moeten uitdagen. Met de borst vooruit. Met branie. En dat doet de club uit Amsterdam. Niet alleen op het veld, maar ook op het gebied van campagne voeren. Laat ik het even uitsplitsen in drie wijze lessen voor de liefhebbers van online campagnes.

VOORPRET IS DE LEUKSTE VORM VAN PRET

De social media-afdeling van Ajax is een meester in het creëren van voorpret. Al dagen voor een wedstrijd wordt de spanning opgevoerd. Korte clips, live persconferenties, aftellen met fotoseries en dan op de dag zelf video's waar je alleen maar kippenvel van kunt krijgen. De slow motion-beelden zijn nauwelijks aan te slepen. De frequentie van content wordt alleen maar opgevoerd: al dagen kun je niet om Ajax heen. Of je nu op Instagram kijkt, door je timeline van Twitter scrollt of je mail checkt: de social media-redactie van Ajax bereikt jou toch wel. Binnen onze eigen campagnes kijk je altijd uit dat je niet té aanwezig bent. Je wilt niet ervaren worden als spam. Maar als er één les te trekken is: laat je niet beperken als het past binnen de categorie voorpret. Het is namelijk de leukste vorm van pret.

LAAT ALLES ZIEN

Natuurlijk, je bent fan van een club, maar uiteindelijk zijn de spelers jouw (tijdelijke) helden. Dit heeft Ajax ook goed begrepen. Elke week zie je wel een speler op een Instagram Story langskomen: telefoon in de hand, selfie-stand aan en direct jou aanspreken. Ze nemen je mee in alles wat er speelt. En dit is precies waar online kanalen zo goed van pas komen: ze bieden de mogelijkheid om alle facetten van jouw campagne te laten zien. Van 1 april-grappen tot serieuze persconferenties: Ajax geeft je écht een kijkje achter de schermen. Deze trend blijkt niet alleen beperkt tot de voetbalwereld trouwens: ook politici als Alexandria Ocasio-Cortez tonen een compleet andere kant van zichzelf. De opkomst van Stories maakt het ook mogelijk om hier minder selectief in te zijn: de content is niet meer voor eeuwig. De tijd van vluchtige social media-posts is er nu écht.

ELK PLATFORM VERIENT ZIJN EIGEN STRATEGIE

Als fan volg ik Ajax natuurlijk via elk platform. YouTube? Geabonneerd. Instagram? Follow. Facebook? Ja, laten we maar vrienden worden. Maar juist als je die verschillende kanalen volgt, merk je dat er overal een andere strategie gehanteerd wordt. Het klinkt logisch, maar dit is precies waar het vaak mis gaat in veel online campagnes. Is er een campagnevideo gemaakt? Nou, dan wordt het automatisch wijd verspreid via alle beschikbare online kanalen. Maar kijk goed naar de details en je ziet dat Ajax hier bewuste keuzes in maakt: via Twitter wordt er veel verwezen naar de website, maar op Instagram is het geen enkel probleem dat de volger op het platform blijft. Op YouTube vind je de lange interviews, high-lights en zelfs live streams, maar op Facebook zijn het de korte clips die de boven-tonen voeren. En wat dacht je van de vorm? Op Twitter zijn de video's en foto's van verticaal formaat (3:2), want hier ligt het mobiele gebruik hoog en dan vult dit je gehele smartphone-scherm. Op Instagram? Voor de lange video's wordt IGTV ingezet, waardoor je het beeld ingezogen wordt. Op YouTube wordt er weer eenvoudig overgeschakeld naar horizontaal beeld.

Het is maatwerk en Ajax heeft dat begrepen. Over elk detail is nagedacht. Zoals het hoort in de wereldtop. Had ik al gezegd dat ik fan was?

Ooit trok ik met dertig jongeren en een wit medicijnkoffertje met een rood kruis erop, naar het centrum van de macht, naar Plein 2 in Den Haag. Oftewel, de Tweede Kamer der Staten-Generaal. In het koffertje hadden we een belangrijk document.

DOOR JORAM SCHOLLAARDT, TNO EN BESTUURSLID BIJ DOKTERS IN DEBAT

LICENSE TO HEAL

Het was een manifest dat de eerste aanzet geeft tot een duurzamer financieringsmodel voor dure medicijnen, waarbij toegankelijkheid en betaalbaarheid centraal staan. Bovendien een manifest waaraan door verschillende politieke kleuren is geschreven. Jongerenorganisaties van links tot rechts, van progressief tot conservatief: eensgezind werkten we aan het manifest License to Heal. En gezamenlijk overhandigden we de tekst aan de zorgwoordvoerders van onze moederpartijen.

Discussies rondom medicijnen zijn emotioneel en politiek beladen. Daarom is het erg bijzonder dat acht jongerenorganisaties het eens werden over de tekst van een manifest. We zagen simpelweg allemaal de noodzaak tot verandering; op lange termijn is het huidige systeem niet houdbaar. Bij het schrijven van ons manifest hebben we gezocht naar partijen die dezelfde urgentie zagen. We hebben de steun verworven van de gezondheidsfondsen, de academische ziekenhuizen en een lange lijst experts.

De volgende stap was moeilijker. We vonden dat het manifest nog meer partijen bij elkaar moest brengen. Ons initiatief is immers partij-overstijgend. Daarom zijn we in gesprek gegaan met zorgverzekeraars, ziekenhuizen, gezondheidsfondsen, artsen, patiënten en farmaceuten. Ja, ook farmaceuten. Zij zijn zo ver buiten de discussie geplaatst dat we ze nauwelijks meer horen. Maar ook farmaceuten denken na over oplossingen. Bovendien is een oplossing pas duurzaam als hij door veel mensen wordt gedragen.

Toen werd wel duidelijk waar we als License to Heal – zo hadden we ons manifest en onze samenwerking genoemd – in beland waren. Een kerkhof van gebroken beloftes en gestold wantrouwen. Aan ons de taak als breekijzer de vastgeroeste verhoudingen te doorbreken, met een enthousiaste boodschap over kansen en samenwerking.

We leerden een aantal manifestlessen.

LES 1. INHOUD MANIFEST: VOLLEDIGHEID VERSUS EFFECTIVITEIT

Bij het schrijven van het manifest is het steeds schipperen tussen twee wensen. Aan de ene kant wil je zo volledig mogelijk zijn en de mogelijkheid van simpele tegenwerpingen voorkomen. Aan de andere kant probeer je een manifest helder en concreet te houden. In het License to Heal-manifest hebben we dit probleem getracht op te lossen door onze wensen onderaan kort samen te vatten. Dit helpt ook bij gesprekken met belanghebbenden en bij de promotie van het manifest.

In een manifest moet zowel een probleem als een oplossing staan. Mensen moeten snappen waarom het belangrijk is dat er iets gebeurt en willen graag weten op welke manier er iets kan veranderen. Voeg een urgentiesausje toe om je verhaal op smaak te brengen.

LES 2. SAMENWERKING MET PARTNERS: KERNCLUB EN DIVERSITEIT

Een volgend dilemma is hoeveel je moet toegeven op de inhoud in je zoektocht naar zoveel mogelijk partners. In het geval van License to Heal was het vormen van een brede politieke basis een grote eis omdat het een krachtig signaal is richting Den Haag. Met concrete voorstellen hebben we geprobeerd ook het veld te enthousiasmeren.

Het is verstandig om niet te veel partners te kiezen omdat dit veel inspraak, schipperen en afstemmen scheelt. Kies daarom een enigszins compacte kern van partners met wie je inhoudelijk over het manifest discuteert. Als het manifest er ligt, kunnen allerlei organisaties zich erbij aansluiten en helpen met het uitdragen van de boodschap.

Bij het kiezen van partners is het aan te raden naar diversiteit te kijken, dit zorgt voor breed draagvlak. Het is handig op zoek te gaan naar koepelorganisaties, zoals License to Heal met de Stichting Gezondheidsfondsen en de Nederlandse Federatie van Academische Centra heeft gedaan, zodat je in een keer heel veel organisaties achter je krijgt. Verder is het fijn als experts je manifest openlijk steunen en hun handtekening eronder zetten.

Een oplossing is pas duurzaam als hij door veel mensen wordt gedragen.

LES 3. MAATSCHAPPELIJKE STEUN EN MEDIA-AANDACHT

Voor het verkrijgen van maatschappelijke steun is een aantal zaken essentieel. Ten eerste moeten mensen het probleem dat het manifest agendeert herkennen. Ze moeten er gevoel bij krijgen of mensen kennen die met het probleem kampen. Zorg ook dat het manifest voor iedereen eenvoudig te lezen is (in ieder geval het wensenlijstje aan het eind).

Het is lastig om op nationale televisie of in landelijke dagbladen te komen. Zeker met een complex onderwerp als de financiering van geneesmiddelen. Kies daarom zorgvuldig welk medium het beste bij je verhaal past. In het geval van License to Heal heeft Follow the Money een artikel geschreven en een interview afgenomen.

Spandoek en jas met button tijdens protest 'License to Heal'.

Zij schrijven vaak over complexere onderwerpen en nemen de ruimte en tijd voor meer diepgaande artikelen. Ons verhaal paste hier dus uitstekend. De kern kan vervolgens door andere media weer worden overgenomen.

In dit kader kreeg ik een nuttige tip van BNN-presentator Tim Hofman. Namelijk dat een bekende naam een manifest een grote boost kan geven. Kijk maar naar het manifest van Hugo Borst. Het is makkelijker om BN'ers in een talkshow te krijgen. Bovendien krijgt het manifest op deze manier een gezicht.

Omdat aandacht van de traditionele media lastig te verkrijgen is, valt nadrukkelijke aanwezigheid op social media als bijvoorbeeld Twitter en Facebook sterk aan te raden. Op die manier is het mogelijk de eigen achterban te enthousiasmeren en te mobiliseren. Door het delen van foto's, video's en nieuwsberichten is het mogelijk het probleem te agenderen en de oplossing te presenteren. Als het vervolgens lukt de aandacht van traditionele media te krijgen, versterken beide elkaar.

Tot zover, voor nu. Gaat heen en manifesteert u!

Foto: Schollaardt

“Patiënten voelen zich begrepen. Ze durven meer te vertellen, ook rare dingen. Ze zien het als een vorm van erkenning. Als de psychiater het heeft, mag het er blijkbaar zijn.”

- Psychiater Menno Oosterhoff

DOOR ONZE REDACTEUR JUSTIN KOORNNEEF

Via onze campagne voor de Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie kwam ik in contact met Menno Oosterhoff, een psychiater die zelf ook al 40 jaar een dwangstoornis heeft. Om het taboe rondom psychische problemen te doorbreken zag hij het als zijn persoonlijke taak om ook zijn verhaal te vertellen. Jaren later ben ik nog steeds onder de indruk van zijn moed.

“Als dingen niet bestaan dan moet je ze gewoon zelf maken.”

- Koen Munsters

DOOR ONZE REDACTEUR YASMINE ABIADH

Met de campagne Veilig Werken met Gevaarlijke Stoffen van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid komen wij op de werkvloer van allerlei bedrijven die de veiligheid van hun medewerkers serieus nemen. Zo bezochten we ook de spuitrij van Koen Munsters. Een familiebedrijf dat, gedreven door innovatie en kennisdeling, zelf producten en processen ontwikkelt om veiliger en duurzamer te werken. Omdat ze het nergens op de markt konden vinden, maar er wel veel behoefte aan hadden. Ze durven risico's te nemen en ze zijn niet bang om dromen zelf waar én mogelijk te maken: game-changers en een voorbeeld voor velen!

Hans Rosling in 2015

Foto: Neil Fantom [CC / Flickr]

Schever dan je denkt

DOOR JEFFREY DE LA FUENTE, BKB

Is het percentage van de wereldbevolking dat de afgelopen twintig jaar in extreme armoede leefde bijna verdubbeld, gehalveerd of hetzelfde gebleven? Kijk even weg van je krant en gok...

Slechts 5 procent van 1005 Amerikanen hadden het goede antwoord: extreme armoede is bijna gehalveerd. Stel nog twaalf van zulke vragen: over levensverwachting, de samenstelling van de wereldbevolking of het aantal schoolgaande meisjes in de wereld en gemiddeld hebben we er niet meer dan twee goed. Sterker nog: Chimpansees zouden het veel beter doen dan wij, dé Homo Sapiens. Darwin, eat your heart out.

Oorlog, aanslagen, vluchtelingenstromen, kinderen zonder pardon, armoede, klimaatproblemen: het dagelijkse nieuws is niet al te vrolijk. Toch, als we even uitzoomen gaat het op veel vlakken eigenlijk heel erg goed met de wereld. De inmiddels overleden Zweedse statisticus Hans Rosling maakte het tot zijn levensmissie om de wereld te laten zien hoe goed het gaat met de wereld en hoe fout wij zitten met onze overtuigingen en vooroordelen. In zijn levenswerk 'Feitenkennis: Tien redenen waarom we een verkeerd beeld van de wereld hebben en waarom het beter gaat dan je denkt' wordt dat duidelijk. Wist je bijvoorbeeld dat wereldwijd 9 van de 10 meisjes tussen de 8 en 12 jaar naar school gaan? Ik niet.

Geen stress, we zijn ook maar gewoon mensen met instincten die ons perspectief op de wereld verstoren. Neem bijvoorbeeld het 'kloofinstinct': de neiging om de wereld overzichtelijk in tweeën te delen. Goed en fout, zwart en wit, wij en zij. Shakespeare had dit allang in de smiezen: 'There is nothing either good or bad, but thinking makes it so'.

Zo passeren nog negen 'instincten' de revue. Zoals het rechte-lijninstinct: de neiging om te denken dat trends zich onveranderd zullen voortzetten. Neem bijvoorbeeld alle kinderen die we op de wereld plempen. In werkelijkheid zwakt ook die lijn af: vandaag de dag zijn er 2 miljard kinderen in de wereld, en in 2100 zijn dat er naar schatting maar liefst – niet schrikken – 2 miljard. Voor de rest van de 'instincten' moet je het boek van Rosling lezen of slim gebruik maken van het internet.

In dezelfde geest hebben we 'Verlichting nu: een pleidooi voor rede, wetenschap, humanisme en vooruitgang' van Steven Pinker en 'Vooruitgang: tien redenen om naar de toekomst uit te kijken' van de Zweedse schrijver Johan Norberg. Mocht je geen zin hebben om dat te lezen kun je ook kijken naar zijn 'Deadwrong' videoserie waarin Johan uitlegt hoe fout we zitten met onze aannames.

En dan nu het goede nieuws. Wat kunnen we doen om ons scheve wereldbeeld recht te trekken? Check je denkfouten, en loop vooral wél achter de feiten aan. Rosling verwacht van media, activisten en politici geen wonderen omdat het meegeven van een correct wereldbeeld geen kerntaak van hen is. Zijn hoop is gevestigd op het onderwijs en het bedrijfsleven dat leerlingen en werknemers kan voeden met beter begrip van de wereldwijde ontwikkelingen. Ik zie een rol voor beiden, maar uiteindelijk is het aan onszelf om onze instincten te temmen en goed naar de data te kijken. Lijkt mij een mooie uitdaging, toch?

We vroegen:
Wat wil jij veranderen aan de wereld?

“1/9 kinderen in armoede wordt 1/100.”

- MARCEL BAMBERG

“Laten we allemaal bij onszelf beginnen.”

- NIEK KOPPEN

“Een sterker democratisch Europa”

- JAAP JANSEN

“Data democratization.”

- MAURITS VAN DER GOES

“Ik werk aan een wereld waar mensen samen door zeggenschap en eigenaarschap regie over hun leven en leef-omgeving kunnen nemen. Juist op die plekken waar velen kwetsbaarheid, gebreken en problemen zien, moeten we bouwen op de kwaliteiten die er wel zijn. *“Focus on what’s strong, not what’s wrong”*. Ervoor zorgen dat ook zij die zeggenschap en eigenaarschap hebben en kunnen gebruiken om aan een mooiere toekomst te bouwen.”

- KRISTEL JEURING

“Een rookvrije samenleving!”

- MARIEKE HULSBOS

“Dat het veilig en vrij is om in alle grote steden in de wereld te fietsen, als dagelijks vervoersmiddel én om op avontuur te gaan - en dat heel veel mensen dat ook doen. En dat er dus ook veel minder auto’s zijn, de steden plekken zijn om echt in te leven.”

- ROOS STALLINGA

“Festivalwereld sociaal duurzaam maken.”

“Principles of Sanatana Dharma delen.”

- ELLIAA JUTTE

- PIM ZOETELIEF

“Ik zou mensen zelfverzekerder willen laten zijn en laten zien dat als je samenwerkt je meer kan bereiken dan alleen.”

- LOES PETERSEN

“Het oprecht vertrouwen van de volwassen samenleving in de jeugd.”

- BART ONGERING

“We publish while other people parish.”

- ROB SAVELBERG

“Hoe we ons laten informeren: nieuws polariseert. Bij De Correspondent werken we aan een constructief alternatief.”

- ERNST-JAN PFAUTH

“Onderwijs in de wereld voor iedereen en zeker ook voor meisjes!”

- MONIQUE ABIADH

“Nieuwe perspectieven toevoegen aan kunst en cultuursector.”

- MELCHIOR BUSSINK

“Onderwijs gelijkwaardiger maken (de basis van alles).
Luzac vs. VMBO”

- JESSE MARKUS

“Maak positieve impact onderdeel van je dagelijkse business case #Changethegame!”

- ARJEN BOEKHOLD

“Nadruk op geluk”

- NOERI VAN DEN BERG

“Onderwijs waardoor iedereen tot zijn/haar recht kan komen.”

- EMMA STOKS

“Meer openheid, vrijheid en leefbaarheid.”

- JAN-WILLEM WIRTZ

“Meer bewustwording voor het positieve effect van in de natuur zijn op je gemoedstoestand. Met alle bijkomende veranderingen van hoe we met de natuur om gaan van dien.”

- GERBEN VAN DER ZWAARD

“Gelijke kansen op onderwijs en arbeid.”

- LOEK SCHUELER

“More smiles.”

“Dat de wereld simpeler en begrijpelijker wordt.”

- POLLE WILLEMSSEN - DERU SCHELHAAS

“Onderwijs voor iedereen!”

- MARJANNE MULDER

“Meer ruimte voor creativiteit.”

- MARIKE VAN DEVENTER

Heb jij ook een Dream Out Loud?

Stuur je droom in via dreamoutloud@bkb.nl

En misschien kunnen we jouw droom samen verwezenlijken.

NOT GOING FAST ENOUGH

“IF EVERYTHING SEEMS UNDER CONTROL, YOU’RE JUST NOT GOING FAST ENOUGH”

- Mario Andretti, F1-coureur

“Voorkomen dat gezondheid een luxe wordt, want iedereen heeft recht op een goede gezondheid.”

- DAAN WARMERDAM

“Verbeter de wereld begin bij jezelf.”

- RENEE APPELO

“Dat het oke is om fouten te maken, dat mensen daar open over durven te zijn, zodat anderen ervan kunnen leren en het niet weggestopt wordt.”

- MOZE MERTENS

“Bewustzijn en erkenning bij iedereen op de wereld (vooral de grote, machtige jongens) dat de aarde kapot aan het gaan is. Dat we met z’n allen inzien dat er rigoureuze duurzame maatregelen genomen moeten worden.”

- SOPHIE VAN DE WEG

“De mens beschikt over een oneindig potentieel aan goedheid. Gebruik het.”

- JEROEN JANSEN

“Everything must fall!”

“Fees must fall, outsourcing must fall, poverty must fall, racism must fall - everything must fall.” - Sheera Kalla

DOOR ISABELLE RADE, BKB
ILLUSTRATIE MOZE MERTENS, BKB

Daar stond ze, als leider, als vrouwelijke leider, van de meest militante nationale opstand sinds de eerste democratische verkiezingen van Zuid-Afrika in 1994. Wat in 2015 begon als een vreedzaam protest tegen de verhoging van collegegelden transformeerde in een hevige strijd van studenten en medewerkers van universiteiten door het hele land tegen de hardnekkige ongelijkheid die almaar voortduurt, in het onderwijs en ver daarbuiten.

Daar stond ze, Shaeera Kalla, aan het begin van een strijd waarvan ze het einde niet kende. Samen met haar medestrijders bereid om alles te geven. Een eigenschap die je als uitdager van de macht ontegenzeggelijk moet hebben.

Het verhaal van deze uitdager is voor mij persoonlijk zo motiverend, een keiharde schop onder mijn kont, een wake-upcall. Zij staat symbool voor waar het in de geprivilegieerde wereld waar ik in ben opgegroeid nog wel eens aan ontbreekt; de durf om de macht uit te dagen zonder enige garantie en met gevaar voor eigen leven.

In 2015 begon aan Wits University in Johannesburg een aanvankelijk vreedzaam protest, omdat de tarieven voor de Zuid-Afrikaanse universiteiten werden verhoogd. Studenten barricadeerden de toegangspoorten met de slogan: ‘Fees Must Fall’ om te betogen voor betaalbaar onderwijs, zodat ook de zwarte, vaak minder kapitaalkrachtige bevolking kan studeren. Om een idee te geven; veel zwarte studenten zijn elke dag afhankelijk van de voedselbank.

Het bestuur van de universiteit weet de protesten die aanhouden niet in de kiem te smoren en komt niet tegemoet aan de wensen van de studenten. Ze schakelen de politie in. Dat is het kantelpunt. Het verandert de vreedzame protesten in een grimmige strijd die pijnlijk de fundamentele ongelijkheid in het land blootlegt op het gebied van ras en geslacht. Die strijd verspreidt zich naar universiteiten in het hele land.

“We just felt a disgust and disappointment about a government who shoots its own children.”

De strijd die de studenten voeren gaat over veel meer dan alleen betaalbaar onderwijs. Het gaat ook over de koloniale waarden die het onderwijs nog steeds domineren. Het gaat ook over de mensen die via outsourcing werken voor de universiteit. En het gaat ook om uitdagingen binnen de strijd die gestreden wordt. Shaeera moet samen met haar vrouwelijke medestrijders vechten tegen traditionele patriarchale structuren in de protestbeweging. Ze moeten een weg vinden in het politieke spel zodat ze niet gekaapt worden door één politieke partij. Ze staan steeds opnieuw voor de keuze hoe ver ze bereid zijn te gaan. En de universiteitsstaf is zelf ook verdeeld. Allemaal ingrediënten voor een strijd die nog maar het begin is van een lange weg om het onderwijssysteem in Zuid-Afrika te repareren.

En juist Shaeera, die altijd stond voor vreedzaam protest en dialoog, zag haar geweldloze houding op het hoogtepunt van de strijd beantwoord met dertien rubber kogels. Ze was een maand uitgeschakeld, anderen kwamen ook in het ziekenhuis en 800 studenten werden gearresteerd. De medestrijders waren in shock dat juist Shaeera het doelwit werd. Het was een ultieme poging om de beweging te breken. De strijd liet zijn sporen na op de beweging, zoals Shaeera zelf zei: “We just felt a disgust and disappointment about a government who shoots its own children”.

Maar ze gaven en geven niet op, want het uiteindelijke doel is gratis en gedekoloniseerd onderwijs, in hun ogen de enige manier om de ongelijkheid in het onderwijs en daarbuiten tegen te gaan. Er zijn al kleine successen geboekt; gratis onderwijs is toegankelijk voor studenten uit families die het niet kunnen betalen, de tarieven van universiteiten worden minder snel verhoogd en veel Zuid-Afrikaanse universiteiten stoppen met de outsourcing van hun medewerkers. De Fees Must Fall beweging laat zien dat opstaan tegen onrecht niet voor niks is, maar wel heel veel vraagt van de mensen die strijden tegen dat onrecht.

WAT KUNNEN WE HIERVAN LEREN?
Iedereen kan meedoen. Over de hele wereld zien we nieuwe vormen van activisme, van de klimaatspijbelaars dicht bij huis tot de jongeren in Hong Kong, van Emma Gonzales die tegen wapengeweld strijdt in de VS tot Alaa Salah die in haar witte gewaad op een auto in Sudan de demonstranten moed in zong. Kenmerkend voor de Fees Must Fall beweging en ook vele anderen over de wereld, is dat iedereen mee doet. “The Fees Must Fall movement came about organically, it belongs to everyone and no one at the same time”, zegt Shaeera zelf.

Onverwachte samenwerking. Modern activisme lijkt door generaties en werelden heen te boren en verbindt mensen op basis van waarden in plaats van waar ze vandaan komen of hoe oud ze zijn. Deze ontwikkeling biedt kansen tot verbroedering via nieuwe lijnen, die de macht verrast, uitdaagt en kan doen wankelen. Zo maakte de Fees Must Fall beweging de eigenlijk hele logische keuze om samen met de ondersteunende staf van de universiteiten de strijd aan te gaan voor gelijkheid.

Vrouwen voorop. Is het toeval dat er in huidige protestbewegingen veel vrouwelijke leiders zijn? Of is er behoefte aan? Ook al moeten veel vrouwen nog steeds vechten tegen het patriarchaat, over de hele wereld zien we vrouwen opstaan als uitdagers van de macht. Zoals Shaeera, die als vrouw ook een stijl van vreedzaamheid en dialoog brengt in de beweging.

Alles geven en volhouden. De Fees Must Fall beweging laat zien dat je bereid moet zijn om te vechten om je doelen te bereiken, zonder angst. Want zodra de macht ruikt dat je bereid bent in te binden, ben je je kracht kwijt. Dat betekent risico’s nemen en geen genoegen nemen met elk compromis. Als je momentum hebt, doorpakken en volhouden tot het bittere eind.

Niet bang voor het politieke spel. Zodra de politiek in het spel komt wordt het tricky, want voordat je het weet is je beweging gekaapt. En zodra dat gebeurt, verliest een beweging zijn eigen boodschap en kan het mensen moeilijker door alle lagen van de bevolking heen verbinden. Of het nu gaat om de jonge klimaatbeweging in Europa of de Fees Must Fall demonstranten in Zuid-Afrika.

Shani Davis

DOOR ALEX KLUSMAN, BKB

Wat is ondernemen? Iets doen, in actie komen, iets uit niets maken. Voor mij is het je dromen najagen. Ik probeer het elke dag opnieuw. Het is mijn manier om de wereld te veranderen. Al is het maar met kleine stapjes. Stap voor stap voor stap.

Als kind droomde ik er nog niet van om ondernemer te worden. Ik hoopte op een grote sportcarrière, het liefst eentje met de grandeur van mijn grote held, vijfvoudig Olympisch schaatskampioen van Lake Placid in 1980, alleskunner Eric Heiden. Van die droom kwam helaas weinig terecht. Maar in 2008 diende de kans zich aan om het unieke zwarte schaatstalent Shani Davis te sponsoren. De man die alles wat we dachten te weten over langebaanschaatsen tartte. Mijn jongenshart sloeg over.

Ik hoefde er niet lang over na te denken. Risico's zijn er om genomen te worden en al was Davis geen Heiden, ik kon prima uitleggen waarom juist onze bedrijfsnaam paste op zijn schaatspak. De uitgesproken ideeën van Davis liepen gelijk op met de uitstraling die ik ook bij ons bedrijf vind passen. Of zoals wij het bij de bekendmaking formuleerden: 'Shani Davis volgt zijn unieke eigen pad, is authentiek en vooruitstrevend en daar spiegelen wij ons graag aan.'

Met onze bedrijfsnaam op zijn muts gleed Davis sneller dan ooit naar een nieuw wereldrecord op de 1500 meter. Maar veel mooier nog was het dat we hadden bedongen dat hij zich na de Olympische Spelen in Vancouver, op straat voor ons kantoor in Amsterdam publiekelijk zou laten huldigen door alle kinderen uit de buurt. Om hen te laten zien dat ze zich niets moesten aantrekken van conventies, van iedereen die ze vertelde wat er allemaal niet mogelijk was.

Het is er nooit meer van gekomen. Misschien tekende hier zich precies het verschil af tussen een ondernemer en een topsporter.

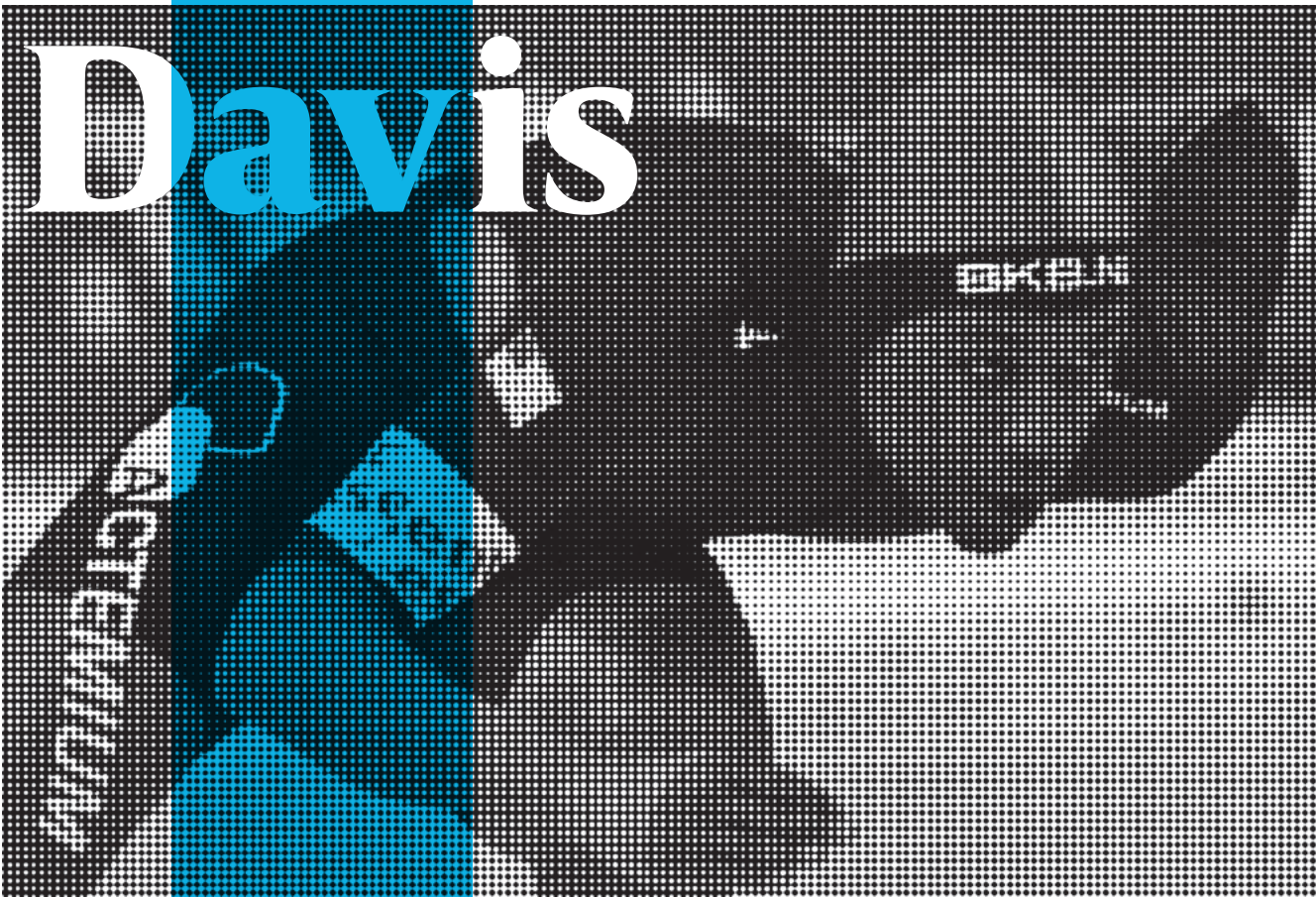
“Je hebt vaak niet door wat je voor iemand anders kan betekenen, maar met een kort gesprek of een klein gebaar kun je iemand enorm helpen.”

- Sarah Khalil

DOOR ONZE REDACTEUR
JEFFREY DE LA FUENTE

Soms vergeet je dat jij, ja jij, wat voor iemand anders kunt betekenen. Via de online wervingscampagne voor Nieuwe Bazen, het traineeship in sociaal ondernemen van Resto VanHarte, kwam ik in contact met Sarah Khalil. Als aanspreekpunt en gesprekspartner helpt ze jongeren die in minder-bedeelde situaties zitten. En ze is vrijwilligster bij Jimmy's Groningen. Deze quote van haar vind ik een ijzersterke reminder voor ons allemaal.

Shani Davis, 1000m

Foto: Onno Kluyt CC

“We moeten voor die oude bazen opkomen.”

- Leo Reawaruw

DOOR ONZE REDACTEUR
LISA SCHAEFFER

Leo zet zich in voor erkenning en waardering voor alle veteranen. Alle. Dus ook de minderheden die hebben meegevochten in de bevrijding van Nederland, maar die daarvoor nooit erkenning of waardering hebben gekregen. Zoals de KNIL-soldaten, de Surinaamse Schutterij en de Antilliaanse militairen. Hij zorgde ervoor dat de KNIL-veteranen die nog in leven waren, vorig jaar een groet van de koning kregen tijdens Veteranendag. Volgend jaar zal er ook tijdens de Nationale Dodenherdenking worden stilgestaan bij de hulp van Surinaamse en Antilliaanse militairen tijdens de bevrijding van Nederland.

“Een keer was ik op weg naar de universiteit en voelde ik een kogel langs mijn wang suizen.”

- Klodia Khajadourian

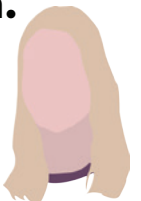
DOOR ONZE REDACTEUR
SELMA HAMOUDA

Klodia heeft veel risico's genomen om haar diploma Rechten in Syrië te halen. Een diploma dat voor veel Nederlandse universiteiten niets waard is. Nu heeft zij International and European Law aan de Erasmus Universiteit gestudeerd en werkt zij als klantmanager voor statushouders bij de gemeente Amsterdam, waar ze haar kennis en netwerk gebruikt om andere hoogopgeleide statushouders met een juridische achtergrond op weg te helpen naar een baan. Voor mij is zij een ware uitdager van de macht omdat ze zich niet uit het veld laat slaan door oorlog en de vele obstakels die daarop volgden om haar droom te bereiken: advocaat worden.

“Ik besloot het heft in eigen handen te nemen en me te gaan inzetten voor veilige arbeidsomstandigheden.”

- Jacqueliën van der Lem

DOOR ONZE REDACTEUR
YVETTE HOGENELST

Jacqueliën was de eerste vrouw die slaagde voor de technische opleiding European Welding Technician en ze gaat uit liefde voor haar vak opnieuw sociale dremfels over om zich in te zetten voor veilig werken. Ze heeft nu haar eigen bedrijf Lemtech Lucht en Milieutechniek en adviseert anderen op het gebied van veiligheid.

“Ik vind het niet eerlijk dat mbo'ers niet worden gezien als studenten en hbo'ers wel.”

- Mohammed Saiah

DOOR ONZE REDACTEUR
WOUTER LEMM

Tijdens onze campagne voor Gelijke Kansen in het onderwijs ontmoette ik Mohammed Saiah. We organiseerden een bustour langs verschillende projecten door heel Nederland en aan boord waren studenten, docenten en beleidsmakers. Mo was enorm gepassioneerd over de kansen voor mbo'ers. Zo begreep hij niet waarom mbo'ers als leerlingen werden gezien en hbo'ers als studenten. What's in a name? Geen student betekent bijvoorbeeld ook geen studentenverenigingen, geen studentenkorting en geen studenten-OV. Door een succesvolle campagne van Mo heet straks iedere mbo'er eindelijk student. En daarmee is zijn honger niet gestild: hij is nu ondernemer en raadslid voor D66 in Utrecht. Ook de komende jaren blijft hij zich inzetten voor meer waardering en erkenning van mbo'ers en ik zal hem en zijn strijd blijven volgen.

WOMEN TO WATCH

Amerika-watchers zien de laatste jaren hun hobby gereduceerd worden tot zuchten en steunen over nihilistische tweets van POTUS. Maar er is nog altijd veel Amerikaanse politiek om hoopvol over te zijn. Denk bijvoorbeeld aan deze twee rijzende sterren: Stacey Abrams, die nipt de race om het gouverneurschap van Georgia verloor en het ondertussen wereldberoemde Congreslid Alexandria Ocasio-Cortez. Ze zijn allebei rolmodellen voor jonge vrouwen, geen usual suspects én ik denk dat ze een belangrijke rol in de Amerikaanse geschiedenis gaan spelen.

DOOR KATHELIJNE NIESSEN, OUD BKB'ER EN AMERIKANIST

Alexandria Ocasio-Cortez (tegenwoordig beter bekend als AOC) zit namens New York's 14th district in het Huis van Afgevaardigden.

Ze is de jongste vrouw die ooit is verkozen tot het Huis. De 29-jarige latina was totaal onbekend, tot ze Joe Crowley versloeg tijdens de voorverkiezing van de Democraten. Crowley zat op dat moment al bijna twintig jaar in het Huis van Afgevaardigden en werd gezien als de mogelijke opvolger van Nancy Pelosi, de leider van de Democraten in het Huis. Daarnaast zat er tien keer zoveel geld in zijn campagnetas. Ocasio-Cortez, die eerder campagne voerde voor Bernie Sanders, nam geen geld aan van machtige en omstrede Political Action Committees (PAC's). Ze leunde in plaats daarvan voornamelijk op giften van individuele donateurs en inspanningen van vrijwilligers.

Hoe heeft AOC de Democratische voorverkiezing gewonnen? Zelf noemt ze een aantal redenen:

1. Ze heeft de gemeenschap in de Bronx en Queens actief bij de campagne betrokken en haar team sterk georganiseerd;
2. De campagne had een duidelijke en constructieve boodschap;
3. Met diezelfde boodschap klopte Ocasio-Cortez samen met haar vrijwilligers op deuren die normaal voorbij werden gelopen. Het gevolg was dat mensen zich gehoord voelden en massaal gingen stemmen. Met haar campagne bereikt Ocasio-Cortez verschillende groepen waarvan ze vindt dat Democraten er te weinig aandacht aan besteden: jonge kiezers, mensen die normaal niet stemmen of voor de eerste keer mogen stemmen, minderheden en de arbeidersklasse. In haar huidige rol maakt ze politiek toegankelijk voor haar achterban.

Sinds haar kandidatuur en winst in november 2018 is AOC niet meer weg te slaan van de voorpagina's van kranten en tijdschriften en wil elke nieuwszender het politieke talent spreken. Ze staat letterlijk en figuurlijk op de barricade en neemt geen blad voor haar mond. Het idee van AOC in het Witte Huis is voor menig enthousiasteling geen ondenkbaar toekomstperspectief.

Alexandra Ocasio-Cortez, Women's March, NYC jan. 2019

Foto's: Dimitri Rodrigues CC

Stacy Abrams, Barbara Jordan Forum 2012

Foto's: Kerri Battle CC

We zakken af naar 'the Deep South', Georgia. Alleen al met haar nominatie schreef de 44-jarige Stacey Abrams in 2018 geschiedenis: ze was de eerste vrouwelijke Afro-Amerikaanse kandidaat voor het gouverneurschap.

De campagnestrategie van Abrams was gebouwd op statistieken en kreeg landelijk veel aandacht. Vergeleken met veel andere collega's richtte ze zich expliciet niet op het 'flippen' van Trump-stemmers. Haar aanpak draaide om het gesprek met nieuwe kiezers, minderheden die denken dat hun stem niet uitmaakt en om de activatie van huidige Democraten. Waarom? Simpele wiskunde. Uit de statistieken blijkt dat er genoeg sympathisanten in Georgia zijn om de verkiezingen te kunnen winnen. Stacey Abrams gelooft dat mensen niet stemmen omdat ze geen reden wordt gegeven om dat wel te doen. Omdat ze geen kandidaten zien die hun problemen en zorgen representeren. Daarom deelde ze haar persoonlijke verhaal over het hebben van een schuld, over de worstelingen van haar broer met psychische ziektes en drugsverslaving en over de gevolgen van een slecht werkend zorgsysteem. Ze verbindt persoonlijke verhalen aan urgente thema's en beleid: kiezers moeten urgentie voelen om daadwerkelijk de moeite te nemen om naar de stembus te gaan.

Op 8 november 2018 wint Republikein Brian Kemp met een kleine marge de verkiezingen, maar nooit eerder won een Democraat zoveel stemmen in Georgia. Het is een pijnlijk verlies en Stacey Abrams beschuldigt Kemp van 'voter suppression'. Vooral minderheden werden belemmerd in hun stemrecht, een probleem dat door het hele land voorkomt. Sinds 2018 wordt Abrams door velen genoemd als kandidaat voor het Witte Huis of als potentiële Senator van Georgia. Intussen zette ze in haar thuisstaat de organisatie Fair Fight Action op, om te vechten voor vrije en eerlijke verkiezingen. En Stacey Abrams is nog niet lang niet klaar.

We vroegen:
Wat wil jij veranderen aan de wereld?

**“Vrouwenrechten,
gelijkheid, minder haat.”**

- CHAMOETAL ZEIDLER

“Ik wil dat zowel mijn zoon als dochter hun weg vinden in de wereld op hun eigen manier. Zonder zich zorgen te makken of ze wel mannelijk of vrouwelijk genoeg zijn. Maar gewoon bewust authentiek.”

- JULIA WOUTERS

**“De positie van
minderheden.”**

- SAMI EL GHALBZOURI

“Meer lachen met elkaar, vooral met mensen die we niet kennen.”

- MARIT DE LOOIJER

**“Kinderen over de gehele wereld moeten
de kansen krijgen zichzelf in optimale
vorm te vormen, ongeacht hun thuis-
situatie of waar je geboren bent!”**

- MOHAMMED SAIAH

**“Dat mijn dochters later kunnen
worden waarvan ze dromen,
zonder glazen plafond of (seks)e
discriminatie.”**

- MARIEKE HAAFKES

**“Binnen vijf
jaar een
vrouwelijke
minister
president in
Nederland!”**

- KATHELIJNE NIESSEN

**“Gelijke kansen
en rechten voor
alle meisjes
en vrouwen
wereldwijd.”**

- MARJOLEIN SNELINKS

“(Gender)gelijkheid”

- BETTE BERENDS

“Meer oprechte verbinding met aandacht en ruimte voor elkaar en waardering voor onze verschillen.”

- SANDRA WOUTERS

**“Betere kansen voor alle kinderen, dat als je
voor een dubbeltje geboren bent je toch een
kwartje kan worden. Dat iedereen dezelfde
kansen krijgt of je nou arm rijk jongen
meisje blank getint of welke achtergrond
je ook hebt. Dat er mensen zijn die je
inspireren om een mooi mens te worden.
Je stem te laten horen.”**

- MARIJE OOSTERBAAN

“Een meer inclusieve wereld graag.”

- GERVAISE COEBERGH

**“Meer vrouwen
in de politiek.”**

- IRIS BOS

**“Vastgeroeste
beeldvorming
doorbreken.”**

- GISELLE MICOLO

7 BILLION PEOPLE

CAN'T BE WRONG

**“Gelijkheid voor
iedereen. Iedereen
dezelfde kansen.
Iedereen kan elk
gebouw binnen.
Streven naar diversiteit
is voorbij, op naar de
inclusiviteit!”**

- IFTIN ABOKOR

“Als ik door middel van intelligente, scherpe, creatieve, bij vlagen humoristische programma's, series en documentaires iets kan laten zien van de huidige tijdsgeest, mensen af en toe wat anders kan laten kijken naar de maatschappij en een verschil kan maken in representatie, dan ben ik blij.”

- RUBY DEELEN

**“More equality, gender,
income, race, on all fronts.”**

- OTTOLIEN VAN ROSSEM

**“Meer
inclusiviteit!”**

- MARLEEN VAN DER STEEN

“Dat mijn dochters later kunnen worden waarvan ze dromen, zonder glazen plafond of (seks)e discriminatie.”

- MARIEKE HAAFKES

“Verdraagzaamheid”

- ANDREA JANSEN

**“Een einde aan voordelen en
discriminatie op basis van geslacht,
huidskleur, seksualiteit of religie.”**

- TESSA HAGEN

**“De positie van
vrouwen en
kinderen in het
algemeen en in
conflictgebieden
in het bijzonder.”**

- WILLEMIJN AERDTS

**“Gelijke
rechten
voor
iedereen.”**

- HANNAH BOERSTRA

**“Meer verwondering,
minder vooroordelen.”**

- ANNEMARIJN BOELEN

**“Dat ieders pijn gezien en erkend wordt, en de
bevoorrechten niet langer overal automatisch
vooraan zullen staan.”**

- NATHALIE NIJS

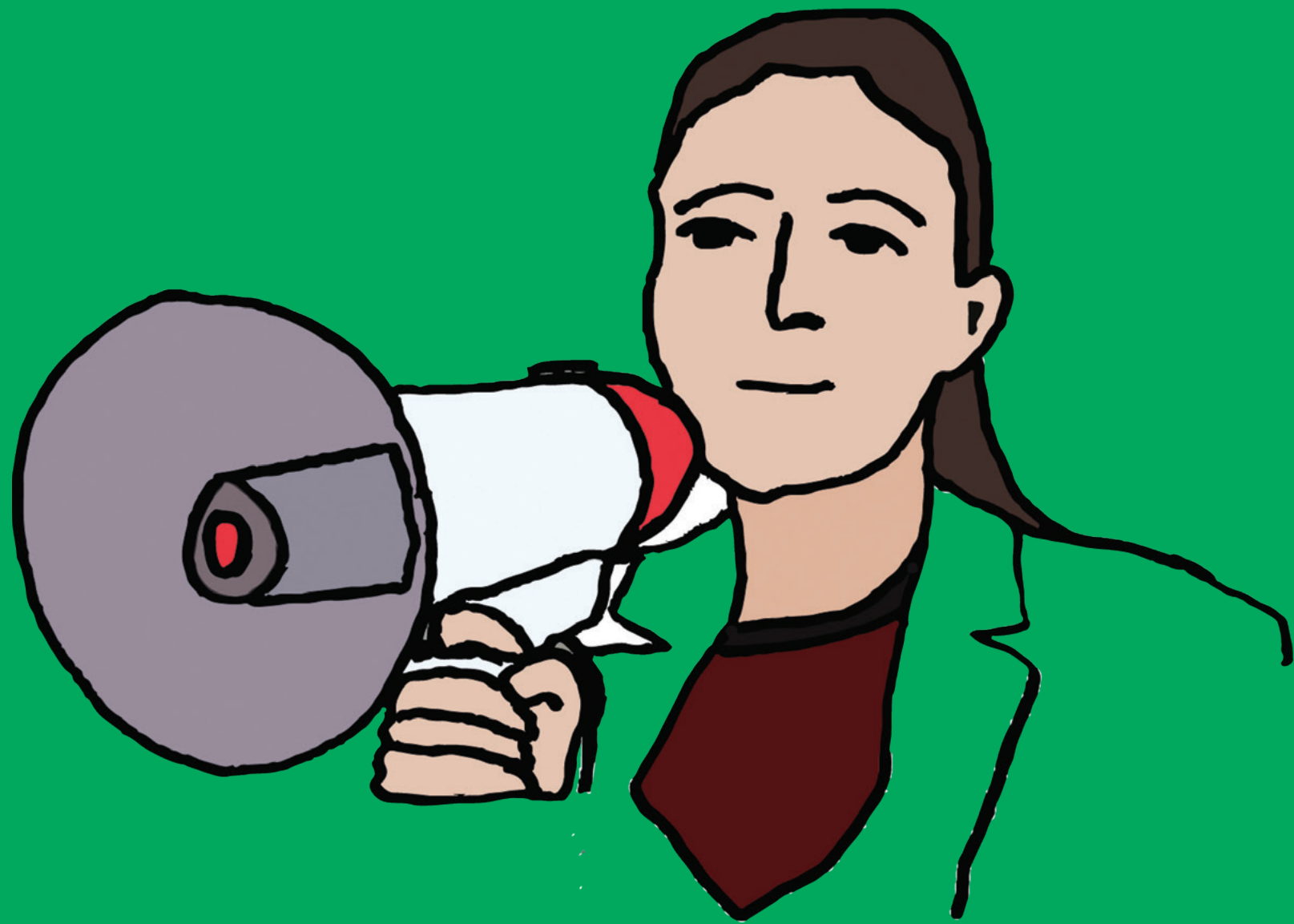
“Vrouwenrechten”

- SANNE SCHOL

Heb jij ook een Dream Out Loud?
Stuur je droom in via dreamoutloud@bkb.nl
En misschien kunnen we jouw droom samen verwezenlijken.

Uitdager aan de macht

DOOR MAARTEN VAN HEEMS, BKB
ILLUSTRATIE MOZE MERTENS, BKB

Toen de aarde nog plat was bevolkten tegenvoeters de onderkant. Niemand had ze ooit gezien, maar toch waren er verhalen. Van reizigers die zich beroemd schreven met liederlijke voorstellingen van dat volk dat zich buiten ons blikveld en ongekerstend voortbewoog. Op olifantsvoeten, met hondenhoofden en één oog dat wel weer veel groter was dan onze ogen. Tot in de dertiende eeuw leverde de kerk in Europa strijd met deze waanbeelden. En terecht, you can't bullshit a bullshitter.

Ook zo rond 1300 kwamen de eerste Polynesiërs aan op het noordeiland van wat nu Nieuw-Zeeland heet. Vanaf toen heetten ze Maori, onder welke naam je ze vast kent. In 2025 zal hun taal op alle scholen gedoceerd worden. Aan de late kant, maar als de ons bekende geschiedenis teruggebracht wordt naar een etmaal, dan kwamen er na de Maori en net een paar seconden korter voor middernacht nog nieuwere bewoners aan. Met een grotere mond en betere wapens. Het duurde tot onze tijd voor een verre nazaat van hen als premier tot de conclusie kwam dat het beter is om alle culturen in Nieuw-Zeeland te vieren, in plaats van te proberen ze te homogeniseren.

Dat was ook de kern van haar boodschap nadat een rechtse extremist 51 mensen doodschoot in een aanval op enkele moskeeën in Christchurch. Jacinda Ardern verklaarde dat Nieuw-Zeeland het doelwit was geworden "omdat we staan voor diversiteit, vriendelijkheid, mededogen, een thuis voor mensen die onze waarden delen en een vluchthaven voor hen die dat nodig hebben". Andere taal dan de sleetse varianten op "we zullen de terroristen tot op hun schijthuis achtervolgen". Op Trumps vraag hoe hij kon helpen in Nieuw-Zeeland's strijd tegen terreur, antwoordde Ardern dat hij kon beginnen met "sympathie en liefde voor alle moslinggemeenschappen te tonen". Die boodschap kwam bij hem niet echt aan, maar het gaf haar bijkans een heiligenstatus bij progressieven wereldwijd.

Laten zien dat het anders moet. Of op zijn minst dat het anders kan. Het is de kern van Arderns stormachtige aankomst op het wereldtoneel.

In de strijd tegen terreur geldt het voorkomen van aanslagen als winnen. Dat mag wat kosten in burgerrechten en wapentuig. Het resultaat houdt vaak niet over. De geschiedenis zal uitwijzen of Arderns verzoenende toon op dat vlak meer zoden aan de dijk zet. Maar als winnen van terroristen betekent dat je geen concessies doet aan je manier van leven en aan de waarden die je belangrijk vindt voor de samenleving, dan belooft haar aanpak meer goeds dan de oneindige war on terror.

Niet dat het alleen maar kum ba yah is bij de tegenvoeters. Ardern greep de aanslag succesvol aan om per omgaande strengere wapenwetten door te voeren. Automatische en semiautomatische aanvalswapens werden bijna direct verboden. Inwoners kunnen die wapens tot eind dit jaar inleveren bij de politie en ze worden daarvoor gecompenseerd. In de eerste maand gebeurde dat al met meer dan 10.000 wapens. Er zijn nog anderhalf miljoen wapens in omloop, maar de inspiratie die er wereldwijd van uit gaat kan talloze levens redden.

Nieuw-Zeeland is klein en ver. Dik vier miljoen mensen die op tientallen uren vliegen wonen. En toch ben je al tot halverwege dit artikel gekomen. Mede dankzij een politiek leider die gelooft dat haar land de blik naar buiten moet richten. Die wil dat haar land moreel leiderschap toont op de grote problemen van onze tijd. "We zijn klein en ons aandeel in het broeikaseffect is nog kleiner. Maar onze buurlanden zijn eilandstaten die het leeuwendeel van de gevolgen moeten dragen. We hebben de verantwoordelijkheid om met hen te laten zien dat het anders moet."

Laten zien dat het anders moet. Of op zijn minst dat het anders kan. Het is de kern van Arderns stormachtige aankomst op het wereldtoneel. Door Christchurch zou je bijna vergeten dat we eigenlijk al fan werden toen ze, net aangetreden als premier, haar drie maanden oude baby de borst gaf in de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties. Een beeld dat zoveel conventies tartte dat progressieven en conservatieven er allebei nog niet van bekomen zijn. Een zeldzaam voorbeeld van de persoon die de boodschap is.

Funfact: toen ze als 37-jarige aantrad als premier, was ze én niet de jongste Nieuw-Zeelandse premier, én niet de eerste vrouwelijke. Ook als land kun je conventies uitdagen.

Haar optreden – en dat van babydochter Neve te Aroha, 'de stralende' in de taal van de Maori, binnenkort op alle scholen te leren – bij de VN kwam op het moment dat #metoo tot een kookpunt kwam. Ardern kon de ultieme postergirl worden voor het einde van de man en zijn onvermijdelijke, onafscheidelijke machtsmisbruik. Maar ze bleef op haar eigen spoor met de boodschap dat voor echte progressie #metoo #wetoo moet worden.

Een van de laatste wapenfeiten op het vlak van conventies tarten, is de begroting die ze aan het parlement voorlegde. Gericht op welzijn in plaats van economische groei. Met extra geld voor maatregelen tegen jeugdarmoede en huiselijk geweld. Hoognodig in een land waar 27% van de kinderen in armoede leeft en waar in vergelijking met andere ontwikkelde landen veel huiselijk en seksueel geweld voorkomt. En waar de mensen olifantsvoeten hebben, hondenkoppen en één oog dat wel weer veel groter is dan onze ogen.

Als we dingen echt willen veranderen, moeten we misschien eens wat vaker kijken hoe onze tegenvoeters dat aanpakken. Het is niet alles goud wat daar blinkt, maar zij durven het nog eens over een heel andere boeg te gooien.

Lezing van Matthew Bolton op het kantoor van BKB, Amsterdam

Foto: Tom te Buck

DE KRACHT VAN GRASSROOTS

DOOR **WOUTER LEMM**, BKB

Matthew Bolton, de directeur van Citizens UK, maakte een groot succes van de Living Wage campagne in Groot-Brittannië. Zo'n 200.000 mensen zijn daardoor uit de armoede geraakt. Hij vertelde bij BKB over de belangrijkste lessen die hij leerde.

Hoewel ik voornamelijk zal spreken over de Living Wage Campagne is het goed om te weten dat de mis-sie van Citizens UK fundamenteel is: het vergroten van de invloed en macht van de gewone Britten, van de massa. Volgens mij is er niks belangrijker dan dat. We leven in een democratie: de stem van ieder per-soon gelijk zou moeten zijn, maar iedereen weet dat dit niet waar is. Het systeem is scheef. In het Verenigd Koninkrijk, maar waarschijnlijk ook in andere demo-cratieën, is er sprake van een grove ongelijkheid in macht. Burgers zien dit, voelen dit, weten dit en worden steeds bozer. Wat mij betreft kunnen we dit oplossen met behulp van (meer) populisme.

Wanneer mensen 'populisme' horen dan vinden ze het vaak een vies woord. Het is de politiek van ver-wijten, polarisatie en simpele oplossingen. Boos en destructief. Maar als we kijken naar de definitie dan zien we iets heel anders: 'Steun voor de zorgen van de burger'. In mijn ogen hebben we hier juist meer van nodig. Niet minder. De verwarring ontstaat juist door twee vormen van populisme. 1. Een klein aan-tal welvarende mensen, die werkzaam zijn in media, politiek en het bedrijfsleven wijzen zondebokken

(meestal immigranten) aan en wakkeren gevoelens van boosheid, polarisatie en nationalisme aan om er-voor te zorgen dat ze hun macht kunnen veiligstellen en behouden. 2. Een soort populisme dat draait om de gemeenschappelijke zorgen van het volk. Mensen zijn er klaar mee om continu om te moeten gaan met verandering die hen overkomt. Geen controle te heb-ben. Dat is ook de reden waarom grassroots strategie-en zo succesvol kunnen zijn: burgers zien hoe andere gewone mensen zoals zij zelf voor hen opkomen en voor verandering zorgen.

Hoe heeft de Living Wage campagne, 17 jaar gele-den gestart door een handvol mensen in Oost-Lon-den, die massa bereikt? Hoe zorgde dit kleine groepje ervoor dat er 800 miljoen pond ging naar laagbetaal-de mensen; 200 duizend mensen direct uit de armoe-de zijn gehaald; en 2 miljoen mensen een loonsver-hoging kregen? Hoe werden wij een van de meest succesvolle grassroots campagnes in het Verenigd Koninkrijk en een van de meest succesvolle lage loon campagnes in de wereld? Door de volgende vier prin-cipes aan te houden.

1. HET BEGINT MET LUISTEREN

Bij de start van de campagne was net het nationaal minimumloon verhoogd, waardoor bij geen enkele denktank of adviseur verdere loonsverhoging nog op de agenda stond. Deze campagne begon daarom niet door te praten over de oplossing (hogere lonen), maar door te luisteren en goed in kaart te brengen te-

gen welke problemen gewone burgers aanliepen. Zo vertelden veel mensen die wij spraken dat ze twee tot drie banen hadden en daardoor weinig tot geen tijd met hun kinderen konden doorbrengen. En de oor-zaak was het lage loon: ze verdienden niet genoeg bij één baan. De oplossing zat hem ook niet in een tech-nocratische aanpassing door het loon een procent-punt te verhogen. Het moest drastisch anders: een leefbaar loon dat meestijgt met de leefomstandighe-den. Daarop besloten we lokaal te beginnen met het eisen van een leefbaar loon; bij de bank in de straat en het ziekenhuis om de hoek. Begin vanuit de kwes-ties die spelen bij 'gewone burgers'. Begin klein en lo-kaal.

2. VOOR MEER VERANDERING HEB JE MEER MACHT NODIG

Uiteindelijk verspreidde onze campagne zich van Oost-Londen naar het westen, zuiden en noorden van de stad en daarna naar de rest van het land. Binnen een paar jaar hadden we allianties met 150 lokale organisaties, 250 duizend leden en zetten we ons in voor meerdere onderwerpen. Doordat we groter wer-den konden we proactief zijn en kansen pakken.

Een van de manieren waarop we dat hebben ge-daan is door grote groepen te mobiliseren tijdens de burgemeestersverkiezingen in 2004. We waren deze periode heel zichtbaar. Tijdens een van de debatten werd vanuit het publiek gevraagd welke burgemees-ter de Living Wage beweging steunde. Doordat we

daar als georganiseerde groep met een gezamenlijk belang stonden, in plaats van een verzameling van 1800 individuen met individuele belangen, konden de kandidaten niet anders dan te beloven dat ze zich zouden inzetten voor een Living Wage in Londen. Zo werd Londen in 2005 de eerste gemeente die officieel Living Wage omarmde.

3. CREËER ONGEWONE ALLIANTIES

Te veel campagnes worden te makkelijk weggezet. Zo hebben we nu taxichauffeurs in Londen die boos zijn. Ze zijn boos op Uber die hun werk afpakt, boos vanwege strengere controle op uitstoot van auto's en boos op de nieuwe fietspaden in de straat die hun werk moeilijker maken. Ze komen echter niet heel ver omdat iedereen denkt: natuurlijk maken jullie je hier boos over, jullie zijn taxichauffeurs! Het ligt in de lijn der verwachtingen en daarom zijn ze makke-lijker te negeren. Hetzelfde geldt voor progressieve actiebewegingen. Natuurlijk zijn zij voor bepaalde onderwerpen, want het zijn vakbonden of klimaat-drammers.

De Living Wage campagne voorkwam dit door 'on-gewone allianties' te sluiten. We zorgden ervoor dat zelfs bisschoppen zich uitspraken voor een leefbaar loon. Ook werkgevers, die zich hadden aangesloten bij de beweging en inmiddels leefbaar loon betaal-den, zetten zich in als ambassadeurs om andere be-drijven onder druk te zetten.

Uiteindelijk betoonde zelfs Boris Johnson, burge-meester van Londen tussen 2008 en 2016, zijn steun omdat hij ambities had om minister-president te wor-den. De Living Wage campagne werd het onderwerp waarmee hij zijn rivalen Cameron en Osborne de wind uit de zeilen kon houden. Juist door de ongewo-ne allianties van de campagne konden de media en mensen ons niet negeren.

4. DE ACTIE ZIT IN DE REACTIE

Dit is een belangrijk punt, want vaak heb je na een protestmars het volgende gesprek: Vriend: 'He, hoe was de mars vandaag?' Jij: 'Ja, heel goed. En het re-gende niet.' Vriend: 'Cool, wat gaat er nu verder mee gebeuren?' Jij: 'Weet ik niet echt, maar het voelde goed om er te staan.'

Bewegingen zijn vaak bezig met de actie: hoeveel mensen komen er, hoe wordt de sfeer en welke grap-pige protestborden maken we. Er wordt te weinig na-gedacht over de reactie die jij met jouw actie wilt op-roepen. Met de Living Wage proberen we ons altijd af te vragen wat het resultaat moet zijn.

Zo voerden we een campagne met de schoon-makers van een bedrijf. De directeur van dit bedrijf verdiende 8 miljoen pond per jaar en had een heli-kopter op het dak staan. De schoonmaker die zijn kantoor schoonmaakte verdiende 8 pond per uur. Om hier aandacht voor te creëren besloten we om de schoonmakers brieven te laten schrijven. Daar-in stond: 'Beste directeur, hoewel we in hetzelfde kantoor werken, verschillen onze levens als dag en nacht. Graag zou ik hierover een keer met u het ge-sprek willen aangaan. Etc.'

Uiteindelijk werd niemand voor een gesprek uit-genodigd en werden zelfs een aantal schoonmakers geschorst of ontslagen. Simpelweg omdat ze het ge-sprek aan wilden gaan. Buiten hadden we journalis-ten klaarstaan om de zojuist ontslagen schoonmakers te interviewen over deze overdreven en onrechtvaar-dige reactie.

Dit zijn slechts vier van de tien lessen uit mijn boek. Dit heb ik geschreven voor de vele helden en heldin-nen die zich inzetten voor een onderwerp dat voor hen belangrijk is. Hopelijk geeft mijn boek deze men-sen de handvatten om leiding te geven aan hun eigen strijd voor verandering.

Survivaltenten worden opgezet voor het FYRE Festival.

Foto: Screenshot Netflix

WAT WERKTE WEL?

Herinner jij je het nog? Begin 2017 ging de aankondiging van het Fyre Festival, gepromoot als het meest glamoureuze en exclusieve muziek-festival ooit, 'viral', via een batterij influencers. Voor 1.200 tot 250.000 dollar kon je toegang bemachtigen tot het festival, met luxe accommo-daties en privé-villa's, op een exclusief eiland op de Bahama's. Op het festival zou de app 'Fyre' worden gelanceerd, waarmee je artiesten ge-makkelijk zou kunnen boeken.

DOOR **LOEKI WESTERVELD**, BKB

Het werd echter een verhaal over de gifti-ge kanten van de sociale mediacultuur: hoe rijke millennials via Instagram in-fluencers, zonovergoten foto's, en FOMO duizenden euro's uitgaven en afreiden naar een afgelegen plek waar een ramp op ze wachtte. Toen de gasten arriveerden troffen ze een gravelterrein naast een bouwplaats aan. Er waren te weinig koe-peltentjes om iedereen te kunnen accommoderen en bands hadden hun optredens al gecancelld. De avond van tevoren viel de regen met bakken uit de hemel. Daar sta je dan, op een eiland waar je niet vanaf kunt.

Als campagnestrategie kijk ik vol fascinatie naar het verhaal van een pr-machine die een enorme groep mensen in beweging wist te brengen op basis van een belofte die niet werd waargemaakt. Het is mak-kelijk om te benoemen wat niet werkte. Van fraude-ren en bedrog tot het afpersen van de lokale bevol-king, van niet transparant zijn over fouten tot iets starten zonder enig idee te hebben over wat de orga-nisatie met zich meebrengt.

CAMPAGNELESSEN

Maar wat werkte wel? Wat zorgt er nou voor dat al die mensen tot aan het einde meewerkten en kwa-men, terwijl ze al weken zagen aankomen dat het de grootste shitshow van het jaar zou worden?

Ten eerste: een charismatisch leider. Laten we eer-lijk wezen: die Billy McFarland is een crimineel. Toch zie je in zijn team dat mensen hem tot op het laatste moment, tot op het idiote af, volgden – zonder sala-ris te krijgen en zonder inzage in concrete plannen. Je ziet een schoolvoorbeeld van hoe ver charisma je kan brengen, ook als de rest van je verhaal overduidelijk rammelt.

Wat ook werkte: een visie in plaats van een eind-product. De makers verkochten geen festival: ze ver-kochten de kans om bij een 'next-level' muziekerva-

ring te zijn. De Fyre app moest de 'Uber van muziek' worden: een kans om als gewone Henk of Ingrid zelf je favoriete artiest te kunnen boeken, zonder barrières.

Een derde les: investeer in een digitale strategie die aansluit bij je doelgroepen. In dit geval ging dat om een zorgvuldig opgebouwd verhaal van mar-ketingbureau Jerry Media, ondersteund door 400 (!!!) influencers zoals Kendall Jenner en Bella Hadid (saillant detail: dezelfde lui van Jerry Media maak-ten ook de documentaire Fyre).

Tot slot: in de documentaire zit één hartver-scheurend interview met Maryann Rolle, restauran-teigenaresse van Exuma Point Resort op het festiva-leiland. Maryann werd op de dag van het festival gevraagd de gasten te voorzien van eten (ruim 1000 ontbijten, lunches en avondmaaltijden) omdat er niets geregeld was. Ze werd er nooit voor betaald, en moest dorpsgenoten vragen in te springen. Het terugbetalen lukte niet, en ze raakte zo haar pensi-oenspaarpot kwijt. Een laatste 'best-practice': kan-sen blijven pakken, ook met een 'bad publicity'-ver-haal. Je kunt ook doneren op de GoFundMe pagina van Maryann. Inmiddels heeft ze al 230K dollar op-gehaald. Komt er toch nog iets moois voort uit al die gebakken lucht.

ADVERTENTIE

ACT. IS HÉT DUURZAAMHEIDSFESTIVAL VAN ASN BANK EN VINDT OP ZONDAG 22 SEPTEMBER 2019 VOOR DE DERDE KEER PLAATS. DIT JAAR IS HET THEMA ONTDACT. EN VERANDERT HET TERREIN VAN WEELDE IN ROTTERDAM VOOR EÉN DAG IN EEN INSPIREREND DUURZAAMHEIDSWALHALLA.

We vroegen:
Wat wil jij veranderen aan de wereld?

“De macht van investeerders
inzetten voor een betere
wereld door sustainable,
responsible, impact
investing.”

- CHRISTIAAN LEUSSINK

“Meer groen, minder afval, minder verspilling,
maatschappelijke betrokkenheid.”

- BAS LANDKROON

“Een schone
samenleving
en planeet”

- MARRIT VAN DER ZIJDEN

“Meer natuur en
biodiversiteit de
steden in.”

- DANIELLE HOEK

“Meer biodiversiteit.”

- TINO WALLAART

“Good food for all!”

- HELEN KRANSTAUBER

“Klimaat”
“Stop de
verspilling.”

- TOM COMPAIJEN

- SIMONE VAN GEEST

“Minder verspilling
(van onder andere
voedsel).”

- SARAH NIENKE VAN VOORTHUISEN

“Climate, climate, climate”

- ROLAND DE VLAM

“Less meat, more green.”

- TOON VAN DE PUT

“Een beter klimaat.”

- WOUTER VAN DER HEIJDE

“Minder plastic
in de wereld.”

- TOM TE BUCK

“Klimaat”

- HADEWYCH MINIS

“The way we deal with
climate change and
how we together (!) can
do something about
it! #ClimateChange
#ClimateCrisis
#ClimateAction”

- LISA HARTOG

“Klimaatverandering tegengaan!”

- SOPHIE GUNNINK

“Het klimaat.
Meer beesten,
meer planten,
meer bossen en
regenwouden.
Minder
consumptie van
bullshit artikelen.”

- NOORTJE JACOBS

“Plasticvrij en gelijke
kansen voor iedereen!”

- JENNIS JONGERIUS

“Liefde voor onze planeet en onze vluchtelingen.”

- SHANTIH VAN HOOG

“Hoe wij mensen omgaan met de natuur.”

- CORINE VAN IMPELEN

“Klimaat”

- WOUTER LEMM

“Een duurzaam leven voor
iedereen, voor een betere planeet.”

- POPPY SAVENIJE

“Alles dat ademt en leeft
verdient zorg, liefde en
respect.”

- LINEKE VAN DEN BOEZEM

PLASTIC
FANTASIE

“Klimaat - red het dier.”

- JAN 'T HART

“Een gezond en
eerlijk klimaat
voor mens en
planeet.”

- RIAN VERPALEN

“CLIMATE
KILLS
CAPITAL
ISM”

- IXOPUSADA

HET WOORD IS AAN DE

Orde van

VRIDAG 6 SEPTEMBER 2019 NOORDERMARKT AMSTERDAM

“De innerlijke slechtheid van de mensheid + meer groen!”

- BRAM EUSER

“Dat we als mensen ons weer meer verbonden voelen met de natuur.”

- NIENKE BLOEMERS

“De wereld - te beginnen met Nederland - eerlijker en groener maken.”

- EVA VAN RIJNBERK

“De natuur redden.”

- LAURA BROMET

“Het voedselsysteem beter maken.”

- FREIJA VERMEER

“De opwarming en de onveiligheid.”

- MARIJKE KUYVENHOVEN

“Single use plastic.”

- MARK VERWEIJ

“Dat we het tij kunnen keren van de klimaatverandering.”

- SOPHIE LOGOTHETIS

“Het voedselsysteem beter maken.”

- FREIJA VERMEER

“Het klimaat.”

- ARTHUR VAN AMERONGEN

“Meer treinreizen stimuleren in plaats van vliegreizen binnen Europa, om maar eens heel praktisch te beginnen. En alles wat daar voor nodig is. (wat dan weer heel veel is)”

- KAI VAN HASSELT

“Meer verantwoordelijkheid voor daden, meer vergevingsgezindheid en meer authenticiteit. Én een betere balans in de natuur.”

- MARGARETHE HILHORST

“Biodiversiteit”

- JET ZEISS

“Klimaat”

- LUUK HAMER

“Zorgen voor minder geloof in zelfregulering rond duurzaamheid. Meer wetgeving.”

- DAVID KLINGEN

“Dieren uit de voedselindustrie halen.”

- MYLENE JANKOWSKI

“Radicale verandering van omgang met mens, dier, flora, ten goede. Echte duurzaamheid, dat lijkt me wel wat.”

- JAN VAN TIENEN

“Gezondere voeding en leefstijl.”

- MARGO VLIAGENTHART

“Een transitie naar schone kernenergie.”

- DARIUS TIMMER

“Een gezonde en veilige aarde voor de toekomstige generaties.”

- CHIEL ALDERSHOFF

“Een houdbaar voedselsysteem.”

- BRAM WITS

“Groen”

- SEBASTIAAN VAN DER LAAN

“Schone, lekkere lucht om te ademen en het verdwijnen van bedachte redenen om iemand scheef aan te kijken.”

- SELIN KUSCU

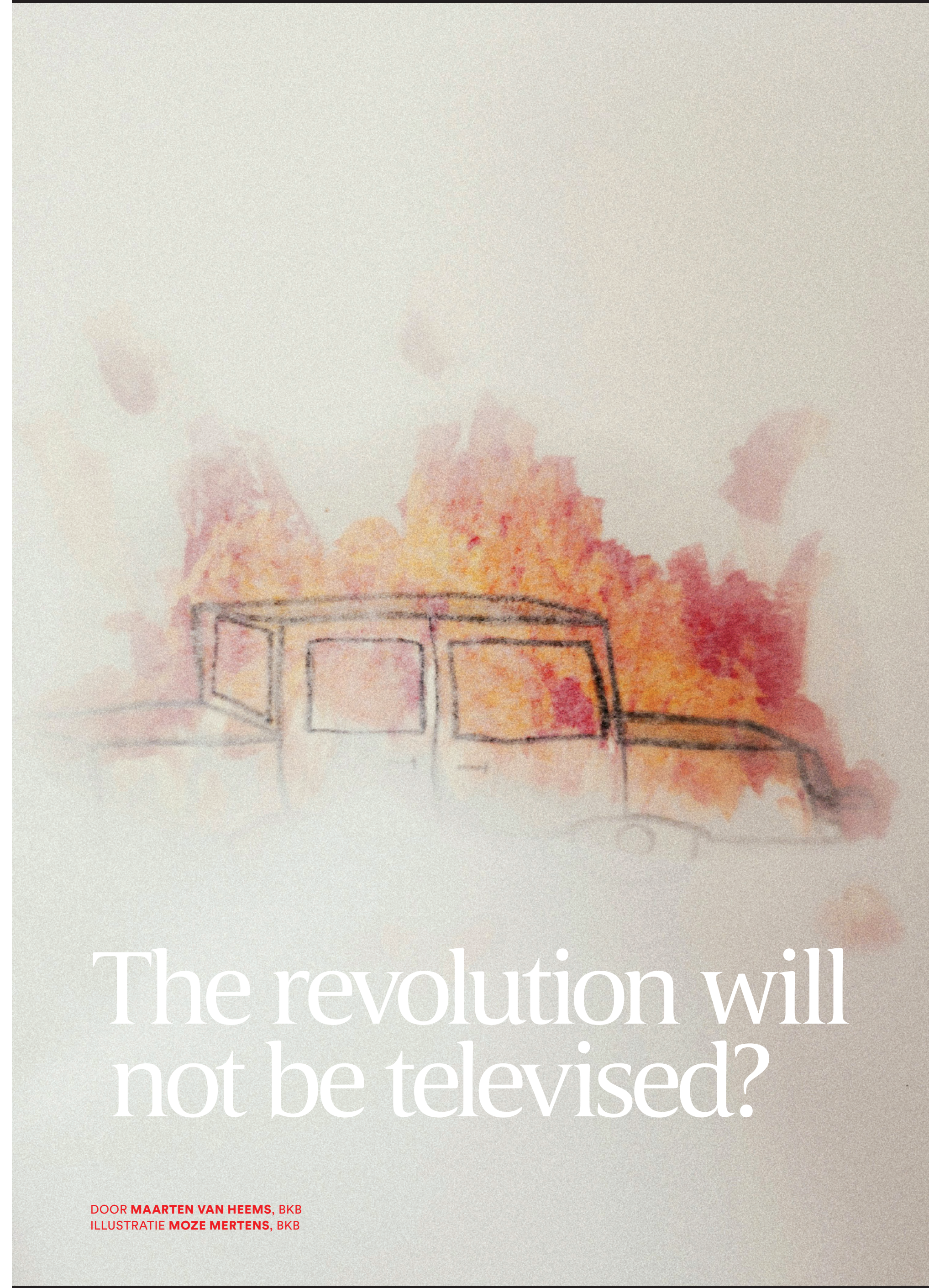
“Toekomst voor de kinderen die ik niet heb.”

- BJORN EERKES

Heb jij ook een Dream Out Loud?

Stuur je droom in via dreamoutloud@bkb.nl

En misschien kunnen we jouw droom samen verwezenlijken.

DOOR MAARTEN VAN HEEMS, BKB
ILLUSTRATIE MOZE MERTENS, BKB

Weet jij wanneer Algerije voor het laatst de Africa Cup won? Het was een van de weinige keren dat het grootste land van Afrika het Nederlandse nieuws haalde. Omdat ze het meest ondergewaardeerde continentale voetbaltoernooi wonnen. Maar vooral omdat het voor Algerijnen in Frankrijk aanleiding was om auto's in brand te steken. In Algerije zelf was de reactie positiever: het gaf extra momentum aan een revolutie die zich aan ons oog onttrekt. Dat wij hem niet zien, is trouwens niet omdat hij zich achter gesloten deuren afspeelt. Het gebeurt gewoon op straat. Sinds februari wordt er gedemonstreerd. Soms met een miljoen mensen tegelijk. Maar zonder brandende auto's kom je moeilijk in de krant.

President Bouteflika heeft het veld al moeten ruimen. Hij voerde als fotolijstje campagne voor een vijfde termijn. Sinds 2013 had hij zich al niet meer in het openbaar vertoond. Te oud, te broos, maar klaar om te leiden. Of klaar om te blijven fungeren als mascotte van een corrupt systeem. Ik woonde een paar jaar in buurland Mali en gaf daar en in Tunesië en Egypte campagnetrainingen. Daar verbaasde ik me vaak over de lijdzaamheid waarmee mensen corruptie en gebrek aan politiek leiderschap ondergingen. En steeds hoorde ik varianten terug op de volgende verklaring: "Iedereen steelt, we verwachten niet anders. Als je maar kruimels over laat voor de rest."

Bouteflika is weg, Algerije is kampioen van Afrika. Wie weet wat er nog in het verschiet ligt?

Mubarak en Ben Ali waren te gulzig. Zij wilden ook de kruimels. Zo werd het lente en in Egypte al gauw weer winter. Onze cursisten van weleer zitten ondertussen in het gedrang, sommigen hebben het niet overleefd. Er zijn er ook die onze campagnelessen nu in de praktijk brengen voor Al Sisi. In Tunesië lijkt het nog altijd lente. Eentje met donderbuien zo nu en dan, maar het kan nog altijd zomer worden. Algerije hield het allemaal buiten de deur. Kenners wisten: het zwarte decennium ligt te vers in het geheugen. In de jaren '90 en het begin van deze eeuw lieten 150.000 mensen het leven tijdens de burgeroorlog. Aan de ene kant de islamisten die op verkiezingswinst stonden en van wie gevreesd werd dat ze daarna de democratie zouden afschaffen. Aan de andere kant de regering en het leger die dat voorkwamen door preventief de democratie af te schaffen.

Acht jaar later kwam de Arabische lente te vroeg. Zeventien jaar later kennelijk niet. Het fotolijstje en zijn vijfde termijn bleken toch teveel van het goede. Ooit verbleekt de ster van de generatie die Algerije de onafhankelijkheid bracht. Sinds februari borrelt het aan de oppervlakte en daaronder. Bouteflika is weg, het is al bijltjesdag geweest onder zijn getrouwen. Maar de straten vullen zich nog steeds, want het systeem is niet weg.

Wat is het systeem?

Ik bezocht Algerije vanuit Mali. Op de uitvalswegen van Bamako was ik gewend dat ik slechts sporadisch militairen aantrof. Vaak in slaap, soms bezig met koken, wassen, of tandenpoetsen. Tussen Algiers en tweede stad Oran stond op elke straathoek, bij elke afslag, bij elke kruising, bij elk groot gebouw, bij elk tankstation, bij elke geit, een militair, een agent of iemand van een andere ordedienst. Wakker en bewapend. Met onzichtbare touwtjes verbonden aan een gigantisch veiligheidsapparaat. Aan de andere kant van dat apparaat lopen ook weer eindeloos veel touwtjes naar de gasvoorraden en alle andere economische sectoren. In Algerije heeft het land geen leger, maar het leger een land.

Het leek alsof wij de enige toeristen in jaren waren. Algerije verdient nog genoeg aan haar gasvoorraden om de toeristendollars te kunnen missen. Wie wel op bezoek wil, komt maar moeilijk aan een visum, slaapt in dure hotels en krijgt beperkte bewegingsvrijheid. In de hoofdstraten en de Kasba van Afrika's mooiste stad was het zorgeloos flaneren. Tevreden gadegeslagen door het welvarende deel der natie. In volksbuurten kregen we eerder vuile blikken en gesis. Het gas volstond al niet meer om hun kinderen aan het werk te houden. Een straat kon een wereld verschillen.

Sinds februari borrelt het. Het systeem buigt mee. De demonstranten hoeden zich ervoor om aanleiding te geven tot geweld. Ze hebben eigen ordediensten en opruimdiensten. En ze hebben het succes aan hun zijde. Bouteflika is weg, Algerije is kampioen van Afrika. Wie weet wat er nog in het verschiet ligt?

Vrije verkiezingen, vrijheid? En is dat hetzelfde in Algerije of pakken de islamisten na vrije verkiezingen ook de kans om de democratie af te schaffen? Maar dan op hun voorwaarden.

De wereld is meer dan een reactie op westerse actie. Stukje bij beetje komen we er ter rechter- en linkerszijde achter dat onze invloed maar beperkt is. We kunnen investeren in pluriforme politiek aan de Nijl, maar een nieuwe dictatuur niet voorkomen. We kunnen Kadhaffi wegbombarderen, maar zijn tientallen opvolgers niet tot rede brengen. We kunnen Algerije nog één keer uitleggen hoe je een democratie opbouwt, maar ze zullen niet luisteren. Waarom zouden ze? Omdat we in het zwarte decennium zo'n goede buur waren?

Nee, laat maar even dat vingertje en de goedbedoelde adviezen. Maar kijk ook niet weg. Wie niets met jouw democratie heeft, zal je toesnauwen. "Wat kijk jij nou?" Maar niemand slaat graag een revolutie neer met ogen in zijn rug.

En wie wel gelooft in vrijheid én democratie in Algerije kan wel een geïnteresseerde blik gebruiken.

President Barack Obama spreekt op Arlington National Cemetery Mei 17, 2013. Amerika

“Vote, participate, politics is something you can’t afford to ignore.”

- Barack Obama

DOOR ONZE REDACTEUR ERIK VAN BRUGGEN

Was Barack Obama niet zelf de machtigste man van de wereld? Wellicht. In de eerste helft van zijn eerste periode als president had hij veel mogelijkheden in handen om Amerika van koers te laten veranderen, CHANGE! En toch blijft Obama voor mij uiteindelijk dé uitdager van de macht.

Als jonge kandidaat voor de Senaat sprak Obama in 2004 de Democratische conventie toe. Ik was in de zaal bij zijn prachtverhaal over verbinding tussen Republieken en Democraten. “There are no blue states, there are no red states, there is the United States of America!” Met deze oproep tot ‘bipartisanship’ en verbinding liet Obama voor het eerst van zich horen op het wereldtoneel. Met een duidelijke boodschap: ouderwetse polarisatie politiek, weg ermee!

In zijn presidentschapsrace bleef Obama de uitdager, maar nu van de ongekroonde troonopvolger van de Democraten, Hillary Clinton. Geen grote machtige machinerie om hem heen zoals de Clintons, die door het hele land hun fameuze netwerk hadden, geen grote corporate sponsors, maar de (kleine) bijdragen van mensen die hem geloofden en voor hem gingen strijden. Het was de ultieme strijd van David tegen Goliath. En Obama won.

Hoe cynisch ook: er is geen president ooit zo tegengewerkt als Obama. De enige strategie van de Republieken in acht jaar presidentschap is geweest: stop Obama. Het ging niet over beleid, niet over bipartisanship, over het zoeken naar overeenkomsten: het was louter een gevecht van de gevestigde orde tegen een indringer in het old boys network.

Natuurlijk heeft Obama als president veel bereikt. En in zijn rol als inspirator, of soms een soort dominee van de wereld, met prachtige verbindende speeches zullen we hem nog lang herinneren. Maar verder was Obama ook de president die, noodgedwongen, uitdager van de macht bleef. Van de machtige pharma- en verzekeringsindustrie in de Verenigde Staten, van de onwil van ‘oud Washington’ om te veranderen, tegen de wil van de president en het volk in. En zelfs nu, na zijn presidentschap, vecht Obama tegen bijvoorbeeld de willekeur van ‘gerrymandering’ (de praktijk van het hertekenen van kiesdistricten voor electoraal gewin), en is hij het geweten van een volk in verwarring dat met Trump, de bully in chief, geen moreel leiderschap krijgt maar slechts holle demagogie. Ik wacht met smart - en ik denk velen met mij - op zijn volgende uitdaging van de macht.

“We ousted Mubarak in eighteen days. What can you achieve in eighteen days?”

- Esraa Abdel Fattah, Egyptisch activiste, 3e BKB Lezing in 2011

“I’m gonna be the principal of this new school, there’s no plan B. I’m the only principal that dares to walk into the community and to motivate kids to go to school.”

- Odwa Gogwana

DOOR ONZE REDACTEUR ALEX KLUSMAN

Toen de Zuid-Afrikaanse president-kandidaat Mmusi Maimane in 2017 de BKB Lezing uitsprak kwam ik ook in contact met ‘young lion’ Odwa Gogwana. Odwa had een jeugd van dood en verderf achter de rug. Als gangster groeide hij op in Imizamo Yethu een township nabij Kaapstad. Hij deelde uit, incasseerde en verloor vrienden in het geweld. Net op

Journalisten (en hun) helden

Voor journalisten is het uitdagen van de macht hun dagelijks brood. We vroegen oud-BKB Academici die nu werken als journalist welke collega’s zij het meest bewonderen.

“We will hold the line powered with the best of human nature.”

- Maria Ressa

DOOR ERNST-JAN PFAUTH, CEO VAN DE CORRESPONDENT - BKB ACADEMIE 10

De Filipijnse journalist Maria Ressa (1963) is een wereldwijd baken van persvrijheid. Ze volgt nauwgezet de gangen van haar autoritaire president Rodrigo Duterte en strijdt tegen misinformatie, geweld en corruptie. Ondanks arrestaties en intimidaties, gelooft ze in het goede van de mens. “We kunnen alleen maar bouwen vanuit hoop, inspiratie en liefde.” Omdat ze die humane houding combineert met nietsontziende journalistiek, vind ik haar een voorbeeld voor ons allemaal.

“I don’t just record a dry history of events and facts, I’m writing a history of human feelings.”

- Svetlana Aleksijevitsj

DOOR FRANKA HUMMELS, FREELANCE JOURNALIST EN AUTEUR - BKB ACADEMIE 5

De Wit-Russische journaliste Svetlana Aleksijevitsj geeft al bijna vijftig jaar geeft zij een stem aan mensen waarvan het gezag liever niet wil dat ze gehoord worden. Haar boek ‘Zinkjongens’, over Sovjet-soldaten in Afganistan, laat zien hoe onachtzaam met mensenlevens werd omgegaan. Dat geldt ook voor haar prachtige boek ‘Wij houden van Tsjernobyl’. Ook met haar andere boeken maakt ze duidelijk dat geschiedenis niet alleen het verhaal van de autoriteiten is, maar vooral dat van gewone mensen. Haar aanpak is ongekend in haar taalgebied, en zeldzaam in het onze. Haar stijl is zo mooi, dat ze er in 2015 de Nobelprijs voor Literatuur voor ontving. Verder ondervond ze vooral nadelen van haar moedige werk: lange tijd kon ze vanwege vervolging niet in Wit-Rusland wonen. Ik ben niet de enige die haar ziet als een uitdager van de macht, het dictatoriale Wit-Russische regime doet dat ook.

“Gewoon gaan!”

- Olaf Koens

DOOR RUTGER DE QUAY, FREELANCE JOURNALIST - BKB ACADEMIE 19

Waar de precieze vonk oversloeg is mij niet geheel duidelijk, maar vanaf jongs af aan was ik gefascineerd door de verhalen van Olaf Koens in De Volkskrant, toen hij nog correspondent in Moskou was. Zijn verhalen lieten mij beseffen dat er véél meer is dan alleen Nederland, en dat men in andere delen van de wereld met hele andere thema’s en onderwerpen bezig is dan wij Nederlanders. Ik ben hem altijd blijven volgen en zijn verhalen vanuit alle uithoeken van de wereld tonen mij lef en moed om er gewoon zelf op af te gaan, en het verhaal te vertellen wat je zo nodig acht voor de Nederlanders thuis. Dat is ook mijn eigen motivatie geworden, of het nou om binnen- of buitenlands nieuws gaat.

“We willen mensen leren hoe ze iets kunnen bereiken dat vrijwel onmogelijk lijkt.”

- Bellingcat

DOOR JEROEN VISSER, VOLKSKRANT CORRESPONDENT IN AZIË - BKB ACADEMIE 4

Bellingcat is een onderzoekscollectief dat bronnen op internet napluist om de waarheid boven tafel te krijgen. Het collectief heeft zo al veel opzienbarende rapporten gepresenteerd. Zo wist Bellingcat aan de hand van foto’s en videobeelden op sociale media aan te tonen dat de BUK-lanceerder waarmee MH17 uit de lucht werd geschoten uit Rusland kwam. Ook reconstrueerde het collectief aan de hand van berichten en foto’s die militairen op Instagram en Vkontakte, het Russische Facebook, plaatsten, welke militairen betrokken waren bij het vervoer van de BUK-raket. Knappe en vernieuwende onderzoeksjournalistiek die bijdraagt aan waarheidsvinding.

“Nooit zullen we onder dwang baby’s baren. Abortus is ons onvervreemdbare recht, onze lichamelijke onaantastbaarheid is onvoorwaardelijk. Wij zijn de kleinkinderen van de heksen die jullie niet konden verbranden, en als jullie aan onze baarmoeders komen, komen we achter jullie aan.”

- Asha ten Broeke

DOOR JUSTINE VAN BEEK, ONEWORLD - BKB ACADEMIE 19

Asha ten Broeke is mijn favoriete uitdager van de macht. In de Volkskrant bevindt ze zich als columnist, feminist en normafwijkende vrouw - ze is niet dun, niet typisch vrouwelijk, niet op haar mondje gevallen - midden in de status-quo van medialand. Voor het feit dat zij een stem heeft in het publieke debat, wordt ze veelvuldig afgestraft. De online drek is ongekend. Dat weerhoudt er haar niet van om met een immense compactheid en sterke wetenschappelijke fundering telkens weer sociale mythes te ontcrachten en ongelijkheid aan te kaarten. Toen Baudet te midden van een wereldwijde trend het recht op abortus in twijfel trok, sloeg ze terug in haar column met bovenstaande quote.

- Quote Blaise Pascal, Franse filosoof, 1623 - 1662

“Tout le malheur des hommes vient d’un seul point: le malheur des hommes est d’avoir pas se tenir en repos dans une chambre.”

We vroegen:
Wat wil jij veranderen aan de wereld?

“Meer democratie.”

- NIESCO DUBBELBOER

“Give peace
a chance.”

- COR SCHLÖSSER

“Give peace
more chance.”

- JAN EILANDER

“Transparantie
van onze
overheden
all over!”

- WILMA HAAN

“Transparante, toegankelijke en
eerlijke politiek.”

- MARK LAURIKS

“Gelijkheid
voor allen.”

- NECIM ABIADH

“Vrede!”

- MAARTEN BOEF

“Meer en betere internationale
samenwerking en solidariteit
om problemen aan te pakken
die iedereen raken, waaronder
klimaatverandering,
oneerlijke verdeling van
rijkdom, immigratie,
bescherming van
leefomgeving etc. ”

- BERBER BROUWER

“Een overheid met een
ambitieuze, positieve visie.”

- ONNO BLOM

“Elk volk
zijn eigen
functionerende
staat.”

- TJERK WESSELINGH

“Macht beter verdelen, praktisch:
meer diversiteit in besturen in Nederland.”

- ANNA TIMMERMAN

“Transform the role of capital in society.”

- XENIA LOOS

“Gelijke verdeling
van rijkdommen.”

- VINCENT SOEKRA

“Vrede en vrijheid (en als eerste stap bij de mensen die daar al
in leven het besef dat de meeste mensen het ontberen).”

- FRANKA HUMMELS

YOU CAN'T FOOL
ALL THE PEOPLE

“YOU CAN FOOL ALL THE PEOPLE SOME OF THE TIME, AND
SOME OF THE PEOPLE ALL THE TIME, BUT YOU CANNOT
FOOL ALL THE PEOPLE ALL THE TIME.” – Abraham Lincoln

“Belangrijke dingen duidelijk vertellen.”

- HERMAN VAN OORSCHOT

“Meer vrijheid.”

- FRANK VERHOEF

“Geen cynisme meer.”

- SANDER WARMERDAM

“Alle productiemiddelen in
handen van het volk.”

- BARRY SMIT

“Het inzicht in
de samenhang
der dingen”

- GOSSE BEERDA

“More humanities in politics.”

- ILJA KLINK

“Ik wil dat onze brede welvaart hier en nu
niet langer ten koste gaat van de
(toekomstige) welvaart elders in de wereld.”

- LUC STULTIENS

“Dat er meer ruimte is
voor twijfel en fouten
maken in de politiek.”

- JAKOB MARTIN

“Eerlijkere verdeling van welvaart!”

- JAMILA AANZI

“Ik wil dat grote
bedrijven
verantwoordelijkheid
nemen voor
maatschappelijke
problematiek.”

- KOOS TERVOOREN

“Het verdwijnen
van
nationalistische
politiek in de
Westelijke
Balkan.”

- SANDRO SLIJEPCEVIC

“Keuzevrijheid
voor iedereen.”

- REMCO DOLSTRA

“Justice for all of us”

- MAURICE SELEKY

“Meer gelijkheid.”

- JULIE FRAITURE

“Eerlijker!”

- HERMAN WIERSEMA

“Ik wil onze democratische
rechtsstaat verbeteren!”

- GEA BOERMA

“A world
where we
reclaim
technology
as a tool
that serves
the public
and
contributes
to equality.”

- PAUL KELLER

“De politiek en het grote geld.”

- BERT KOENDERS

“Sociale
gelijkheid.”

- WILLEM SIMONS

“Betere (Europees) georganiseerde opvang &
kansen om in Europa te leven voor
vluchtelingen in onder andere Griekenland.”

- MARGRIET HONNEF

“Een meer
evenredige
verdeling van
welvaart en
geluk.”

- HANS LEMM

“Assure
universal
human
rights for
stateless
people.”

- ANNELIE BOEREN

“Meer
praten en
ook meer
doen!”

- YOERI ALBRECHT

“De manier waarop wij geld en middelen samen delen om ongelijkheid te ver
minderen en meer duurzaam met onze wereld om te gaan.”

- RACHEL WALKER

Heb jij ook een Dream Out Loud?
Stuur je droom in via dreamoutloud@bkb.nl
En misschien kunnen we jouw droom samen verwezenlijken.

Waarom niet?

Wat hebben J Dilla, de Amerikaanse hiphopproducer en MC, en Mozart met elkaar te maken? Meer dan je denkt.

DOOR **LOEKI WESTERVELD**, BKB
ILLUSTRATIE **MOZE MERTENS**, BKB

Ik ben een kind van de jaren '80. Van mijn moeder kreeg ik vroeger klassieke muziek mee en op familiefeesten zongen we Duitse liederen. Mijn vader bracht muziek van over de hele wereld onze huiskamer in. Maar vooral jazz, salsa en West-Afrikaanse muziek. De grootste voorwaarde: het volume moest op tien, muziek is niet voor op de achtergrond. Op accordeonles leerde ik Italiaanse tarrantella's en Russische volksliederen spelen. Bij ons thuis liep kortom alles door elkaar, verbonden door een liefde voor live muziek, en improvisatie.

Die grenzeloosheid is moeilijk te vatten in woorden. Wanneer is iets klassiek, en wanneer is het jazz? Wat gebeurt er als je door genres heen beukt? Waar eindigt funk en begint Michael Jackson? Waar eindigde folk en begint rock? Waar eindigt Mozart en begint J Dilla?

Yannick Hiwat, componist en hiphopviolist met zeven snaren, is ook een kind van de jaren '80. Hij groeide op met funk, soul en gospel in zijn Rotterdamse woonkamer. Maar als kleine jongen werd hij al naar de viool getrokken. En zo opende de klassieke wereld zich voor hem.

Geweldige muziek vertelt verhalen. Over individuele en gezamenlijke pogingen om via muziek een maatschappelijke strijd vooruit te brengen. Over de tijd en plaatsgebonden cultuur die onlosmakelijk een plek krijgen in muziek. Muziek is politiek, dat is altijd zo geweest. Al in de tijd van Mozart, maar ook voor de muzikanten die mij om de oren vlogen sinds ik klein was: zoals de vaak geniale muzikanten die vanaf de jaren '40 van de vorige eeuw onder het Amerikaanse label Blue Note Records compleet nieuwe vormen van vrijheid zochten via jazz en improvisatie. Of The Temptations, die onder label Motown met "Papa was a Rolling Stone" in een heel nummer op slechts 1 akkoord huiselijk geweld aan de kaak stellen. Of Ray Charles die traditionele gospellieder en een nieuwe plek gaf in seculiere nummers als 'Hallelujah I love her so', en 'I got a woman'. Of Bob Dylan's 'The Times They Are A Changing', waarin de folktraditie ingezet wordt om de veranderende tijd in de jaren '60 een stem te geven.

Wat gebeurt er als je door genres heen beukt?

Of J Dilla. De producent die met zijn lyrische melodielijnen en dikke beats de hiphopwereld opschudde. Ken je hem nog niet, zoek hem dan op. Hiphop ontstond op zichzelf natuurlijk als vorm van de vrijheidsbeweging in Amerikaanse achterstandswijken. J Dilla was misschien wel de enige hiphopproducer die toen hij klein was cello leerde spelen en zich klassiek schoolde. Zijn werk zit vol met subtiliteiten in ritmiek en compositie die laten zien wat die klassieke compositiescholing hem gebracht heeft. In 2006 overleed hij jong aan een zeldzame ziekte, maar hij liet een gigantische hoeveelheid werk achter die artiesten blijft inspireren.

Voor Yannick Hiwat was het geen cello, maar een viool. Hij begon op zesjarige leeftijd met lessen. Hij schoolde zich klassiek en studeerde aan verschillende muziekscholen cum laude af. Hij bestudeerde de grote klassieke componisten en nam vervolgens een afslag naar jazz, waarop hij afstudeerde bij violist Tim Kliphuis.

Als klassieke violist en componist beklimt hij de laatste jaren de grootste jazzpodia binnen en buiten Nederland. Hij trekt in zijn composities moeiteloos klassieke tradities samen met rock, (neo) soul, jazz, en traditionele muziek. Die crossover van genres boeit mij mateloos: de verfijning van bestaande composities in klassieke muziek, de vrijheid van creatie in het moment in Jazz.

Als componist pusht hij die vooruitgang door nieuwe klassieke muziekstukken te schrijven. Daarin gebruikt hij ook drums en synths, want waarom zou dat niet mogen?

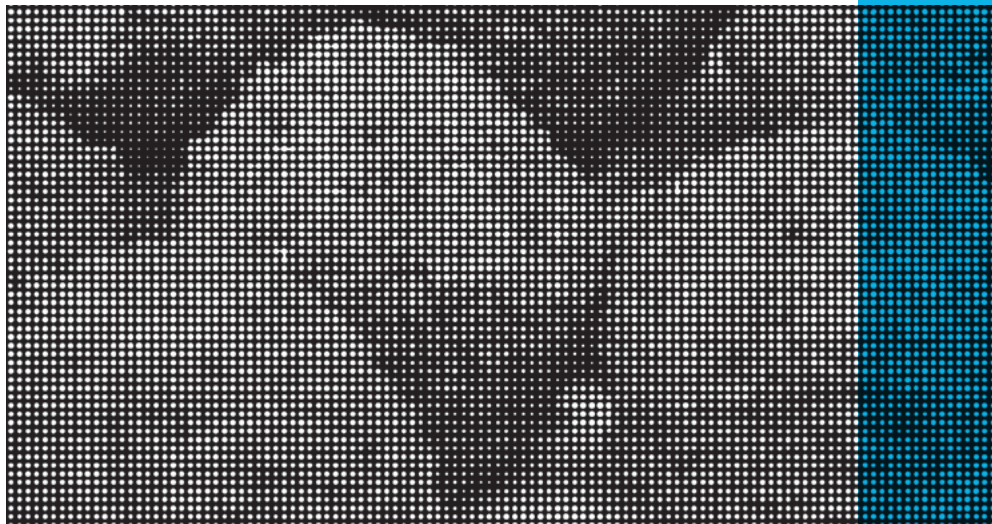
En dan die viool. Hiwat heeft een zevensnarige viool laten bouwen, als eerste in de wereld. Met een zevensnarige viool is zijn bereik vele malen groter dan een traditionele viersnarige, of vijsnarige viool. Als muzikant daagt hij de grenzen van zijn eigen instrument uit om ze te verbouwen: een mezzo viool met zeven snaren, want waarom niet?

In een interview met muziekjournalist Andrew Makkinga hoorde ik hem onlangs vertellen over zijn eigen muzikale helden. Daarin zet hij J Dilla en Mozart op hetzelfde podium. Dan zeggen mensen vast: schande! Heiligschennis! Dat kan niet! Daar denkt Hiwat anders over. Je kunt in ieder genre de muzikale helden bedenken. Soms kan muziek niet jouw smaak zijn. Maar dat is iets anders dan van slechte kwaliteit zijn. Dilla wist met zijn composities, unieke drumsounds, gelaagdheid en melodielijnen grenzen op te rekken en de tijd te vatten. Tijdloze muziek te maken die een inspiratiebron gebleken zijn voor talloze artiesten sindsdien.

Yannick Hiwat is onderdeel van de volgende generatie en schrijft druk aan nieuwe hoofdstukken voor de muziekgeschiedenis. De afgelopen jaren werkte Yannick Hiwat onder andere met Snarky Puppy, de muzikanten die ook met D'Angelo spelen, met Pete Philly, Karzu Donmez, en de Soulful Congregation. Hij is onderdeel van het Chineke! Orchestra, een all black orchestra opgezet als katalysator om klassieke muziek diverser te maken. Dit jaar prijkt er een iconische foto van hem op het Concertgebouw in Amsterdam. Dat beeld breekt op zichzelf weer nieuwe grenzen open. Tegelijkertijd speelde hij dit voorjaar nog viool in de wereldberoemde Abbey Studio's op het nieuwe, postuum uitgebrachte album van Bob Marley.

We gaan nog veel horen van Yannick Hiwat en zijn zevensnarige viool.

Bitterballen.

Foto's: Wikimedia Commons

BEPAAL JIJ ZELF WAT JE DOET?

DOOR MAARTEN VAN HEEMS, BKB

Publiekscampagnes hebben meestal drie doelen: invloed uitoefenen op kennis, houding en gedrag. In die volgorde. Het begint bij kennis omdat dat het makkelijkst is en omdat men veronderstelt dat weten of niet weten het verschil maakt bij de gewenste gedragsverandering. Hoe logisch dat ook klinkt, er worden telkens weer gaten geschoten in die gedachte. Niet zo heel lang geleden nog door de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid die betoogde dat het voor de meeste mensen een te grote stap is van denken naar doen.

Ik mocht eens aanschuiven bij een college van psycholoog Martin Appelo. Hij verweet mensen die nog geloven in het meer-kennis-leidt-tot-gewenst-gedrag-frame, dat ze lijden aan een te positief mensbeeld. Aan de hand van diëten en een schaal bitterballen, legde hij uit dat de evolutie van onze hersenen in drie fasen is verlopen. Het begon met het reptielenbrein. Dat hebben we nog steeds en daar zitten onze reflexen en gewoontes. Daarna kwam het limbisch systeem. Daarin wordt bijgehouden wat je wel en niet lekker of fijn vindt. Tot slot kregen we de neocortex waarin ons denken en onze taal zit.

“80 procent van de mensen is dan al verloren, want één bitterbal maakt toch niet uit? Dat haal je morgen wel in.”

Als jij op basis van allerlei campagnes, krantenartikelen, onderzoeken en wat dies meer zij besluit dat je nu echt gezonder gaat leven en afvallen, dan neem je dat besluit in de neocortex. Maar als je de volgende dag op een borrel een schaal bitterballen onder je neus krijgt, dan zegt je limbische systeem: ‘Hmmm, dat vind ik héél lekker.’ 80 procent van de mensen is dan al verloren, want één bitterbal maakt toch niet uit? Dat haal je morgen wel in. Je kent de excuses misschien wel? Van de gedisciplineerde 20 procent gaat nog eens driekwart voor de bijl als de collega’s gaan morren. ‘Hè toe, doe nou gezellig mee.’ Groepsdruk activeert het reptielenbrein. Dat zegt: ‘Ik neem altijd bitterballen.’ En: ‘Iedereen doet het, ik wil meedoen.’

Is één op de 20 mensen dan het maximaal bereikbare voor je boodschap dat je moet stoppen met roken, meer moet bewegen, vegetariër moet worden, etc.?

Nee. Maar als je meer dan die schamele vijf procent wil scoren, dan is creativiteit geboden. Dan moet je je campagne niet alleen baseren op kennisoverdracht, maar ook op andere motiverende factoren. Zoals omgeving, sociale normen, groepsdruk en meer van die zaken die inspelen op het reptielenbrein.

Ter inspiratie een voorbeeld uit de oude doos. Tien jaar geleden al koos de politie in het Engelse Torbay ervoor om slippers uit te delen aan dronken vrouwen. De combinatie van hoge hakken en liquid diners zorgde voor tal van ongelukken op de weg van de pub naar huis. Waarschuwingen en voorlichting over verantwoordelijk drankgebruik hielpen niet, dus keek de politie naar wat de vrouwen die niet vielen gemeen hadden. Die verwisselden buiten de pub hun hakken voor muiltjes met platte zolen.

Voor het geld dat een bezoek aan de eerste hulp kost, kun je heel wat slippers kopen. Daarmee werd de politie ineens de beste vriend van het uitgaanspubliek. Nu de dames stabiliserend schoeisel droegen konden er ook lollies uitgedeeld worden zodat er minder geschreeuw werd tussen pub en tube. Ook nog punten gescoord bij de omwonenden. Agenten die de held worden op Britse drankavonden, dat moet toch inspiratie bieden voor de campagnes die jij nog wilt voeren!

“You either want to make a noise or make a difference. From time to time you do need to make a noise to make a difference, but I would hope your ultimate objective is to make a difference.”

- Mmusi Maimane, oppositieleider Zuid-Afrika, 9e BKB Lezing in 2017

ADVERTENTIE

Een ander verhaal over ontwikkelingshulp en vissen

Geef een man een vis en hij heeft die dag geen honger meer. Geef een man een hengel en hij heeft nooit meer honger. Dit is zo logisch dat je niet begrijpt dat er nog mensen tegen ontwikkelingshulp zijn. Toch?

DOOR ALEX KLUSMAN, BKB

Ooit ontmoette ik in Zuid-Afrika de Nederlandse zakenman Henk die mij vierkant uitlachte. “Die ontwikkelingshulp van jou zet geen zoden aan de dijk.” Pijnlijk, want daarvoor was ik precies ter plaatse. Ik gaf een training in leiderschap en stakeholdermanagement aan een groep van 25 lokale ambtenaren die betrokken waren bij de herontwikkeling van een haven. Wat in ontwikkelingssamenwerkingsjargon ook wel capaciteitsopbouw wordt genoemd. Het maakte deel uit van een groot project met vooral veel geld uit Europa en veel tegenstrijdige lokale belangen. Ik durfde Henk niet te vertellen dat de helft van de deelnemers na de lunch in slaap was gevallen.

Hij zag zijn rol in de wereld anders. Op een leeftijd dat anderen met pensioen gaan had hij duizenden hectaren grond gekocht in een arme streek bij Sir Lowry’s Pass. Midden op een berg met in de verte zicht op Kaap de Goede Hoop bouwde Henk een prachtig huis. Op zijn land ging hij eco-plots bouwen. 200 stuks voor de oude en nieuwe rijken van Zuid-Afrika. Tot zover zag ik er niet al teveel ontwikkeling in. Wel veel geld verdienen.

“Die ontwikkelingshulp van jou zet geen zoden aan de dijk.”

Maar dat geld was niet alleen maar bedoeld om in Nederland op de bank te zetten. Hij ging er ook een fabriek van bouwen om het bronwater dat aan zijn heuvels en bergen ontsprong te verwerken. Met twee doelen: werkgelegenheid voor de lokale dorpeelingen en de natuur terug brengen in oorspronkelijke staat. Alle plannen liet hij eerst beoordelen door de dorpsraad. “Of denk je dat ze daarvoor eerst een training van jou nodig hebben?”, grapte hij. Van elke verdiende Rand zou de helft terugvloeien naar een fonds voor een school, ziekenhuis en andere faciliteiten.

Terwijl dit plan nog maar net in de steigers stond daagde hij mij uit voor alweer een volgende onderneming: een gezamenlijke visfabriek aan de Atlantische kust. “Die zeesnoek hier is echt overheerlijk, daar kan onze Nederlandse paling nog een puntje aan zuigen. Maar die graatjes hè, die doen je de das om. Waarom bouwen wij niet gewoon een fabriek, halen die graatjes eruit, creëren werkgelegenheid en exporteren de vis vervolgens naar Nederland.”

Een plan van vijf regels om tot ontwikkeling te komen. Nogal een contrast met het papierwerk dat vooraf ging aan de training die ik aan gemeenteambtenaren gaf. We zouden misschien onderweg wel gaan struikelen over die graatjes, maar toch zou wat meer van die just-do-it-mentaliteit in de ontwikkelingssamenwerking niet gek zijn.

“Beste Michiel, met deze brief wil je laten weten dat ik je heel dankbaar ben. Ik hoop dat alle studenten een Michiel in hun leven hebben.”

- Yasmine Moussaid

DOOR ONZE REDACTEUR ISABELLE RADE

Voor de campagne Gelijke Kansen Alliantie voor het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen maakten we een video met Yasmine, waarin zij met een brief haar middelbare school docent Michiel wil bedanken voor zijn steun. Haar verhaal raakte me diep, want Yas-

mine zette ondanks dat zij continu werd geconfronteerd met vooroordelen en discriminatie door, van VMBO tot de universiteit. Zij bleef zichzelf uitdagen, en ook het systeem dat vol zit met ongelijke kansen als je toevallig een andere achternaam hebt.

“Rage against the machine, but never lose hope.”

- Lwando Xaso

DOOR ONZE REDACTEUR SÛMEYYE EKMEKCI

In mei waren we met BKB Academie 19 in Zuid-Afrika om de verkiezingen van dichtbij mee te maken. Daar spraken we op Constitution Hill met Lwando Xaso, een advocate die voor het Constitutional Court van Zuid-Afrika heeft gewerkt én die oprichter is van Including Society. Met Including Society verzorgt Xaso onder andere tours over Constitution Hill, waar ze gepassioneerd over vertelt. Hier stond namelijk een gevangenis voor politieke

gevangenen gedurende Apartheid, nu huist er het constitutionele hof van Zuid-Afrika. Zo symboliseert deze plek de enorme transformatie die een samenleving kan ondergaan; van een plek die symbool staat voor onrechtvaardigheid tot een plek welke symbool staat voor rechtvaardigheid. Met Including Society brengt Xaso de lessen van deze transformatie nog verder, altijd met de hoop op een inclusievere en rechtvaardige toekomst.

“Hetzelfde optimisme van de naoorlogse jaren is opnieuw gerechtvaardigd. Het kan op ganggebracht worden als er een gemeenschappelijk, herkenbaar en positief toekomstbeeld ontstaat.”

- College van Rijksadviseurs

DOOR ONZE REDACTEUR BRAM FESTEN

Discussies over ruimtelijke ordening en de toekomst van het Nederlandse landschap verzanden al snel in doemscenario's en negativiteit. Het kan niet, lukt niet, is onbetaalbaar of gaat niet snel genoeg. Op die manier blijven de grote uitdagingen op het gebied van duurzaamheid, energietransitie, landbouw en stedelijke ontwikkeling eeuwig boven de markt hangen. Het College van Rijksadviseurs, bestaande uit Rijksbouwmeester Floris van Alkemade, stedenbouwkundige Daan Zandbelt en landschapsarchitect Ber-

no Strootman, besloot het anders aan te pakken. Wat als we een Nederland creëren waar mensen naar kunnen verlangen? Een toekomstbeeld dat laat zien dat Nederland wel degelijk rijker, schoner en hechter kan worden. Het resultaat is Panorama Nederland, een toekomstbeeld in 360 graden, waar je daadwerkelijk in kan stappen. De reacties op deze positieve draai van de discussie zijn overweldigend. Het panorama helpt om de discussie vooruit te brengen en laat zien wat er wel kan.

“Soms voelt het alsof 70 jaar van mijn leven verloren is gegaan en ik de laatste 4 jaar pas echt leef.”

- Ina Helderman

DOOR ONZE REDACTEUR MAARTEN VAN HEEMS

Een op de twintig Nederlanders is doof of zeer slechthorend. Eenzelfde aantal is blind of zeer slechtziend. Daar zit overlap in. Best veel mensen zijn in lichte tot zware mate doofblind. Misschien denk je nu: waarom ken ik er dan geen? Dat komt deels doordat we er met z'n allen geen oog voor hebben (no pun intended). Ook gemeenten niet, terwijl die sinds een paar jaar verantwoordelijk zijn voor de zorg voor deze mensen. Voor onder meer de Oogvereniging was ik betrokken bij de campagne Ongehoord & Ongezien, waarin we in elke provincie een maatwerkbe-

zoek van een wethouder organiseren aan iemand met een zware zintuiglijke beperking. We ontmoetten twaalf indrukwekkende mensen die ondanks dat ze niet of nauwelijks kunnen horen en / of zien, er toch in slagen om hun gemeente bij de lurven te grijpen en te vechten voor betere zorg en leefomstandigheden voor henzelf en hun lotgenoten. Zoals Ina die op haar zeventigsteindelijk de tolken kreeg die ze nodig had en de nieuwe mogelijkheden die dat bood direct inzette om te strijden voor meer keuzevrijheid in de zorg die ze krijgt.

We vroegen:
Wat wil jij veranderen aan de wereld?

“Laten we beginnen bij minder ik, meer wij. Ik zou graag willen bijdragen aan een samenleving waarin we verbinding zoeken in plaats van likes.”

- MAARTEN DE BOER

“Persoonlijke vrijheid in een gedeelde werkelijkheid.”

- KUSTAW BESSEMS

“Ik zou graag zien dat bevoorrecht zijn hand in hand gaat met de overtuiging dat je terug moet geven aan de maatschappij, in plaats van nog meer zelfverrijking nastreven.”

- VANESSA JORISSEN

“Kortzichtig ikke, ikke, ikke-denken, wat aan de basis ligt van alles.”

- KAJ LEERS

“Iedereen met interesse tegemoet treden. In plaats van Ja, maar Ja, wat interessant...”

- MAURIEL LAMP

“Uitbannen van armoede.”

- BRAHIM ABID

“Meer nierdonaties van levende donoren.”

- GUUS BRUIN

“Door middel van het maatschappelijke debat aan te gaan, mensen laten zien dat we moeten veranderen.”

- ANNELIES KROL

“De kern..”

- DION EGGEN

“Dat er veel meer begrip en waardering voor de medemens komt.”

- PETER VAN NIJEN

“Dat die minder achterbaks is.”

- CHRISTINA MÅNSSON

“Meer interesse in de standpunten van diegenen waar wij het het meest mee oneens zijn.”

- RODERIK VAN GRIEKEN

CAN WE ALL

JUST GET ALONG?

“PEOPLE, I JUST WANT TO SAY, CAN WE ALL JUST GET ALONG?”
– Rodney King

“Een maatschappij waarin iedereen zichzelf kan zijn.”

- SABER BENJAH

“Gewoon iets vaker borrelen met zijn allen, dan komt het allemaal wel weer goed.”

- WILLARD BOUWMEESTER

“Doorbreken van filterbubbels en daarmee polarisatie tegengaan.”

- MINKE GOMMER

“Contact met de buren.”

- MICHIEL VAN HULTEN

“Oog voor elkaar.”

- JEROEN VAN DEN BRINK

- PAUL BRANDT

“Alle Menschen werden Brüder.”

- XANDER BOUWMAN

“Gelijke mensenrechten voor iedereen.”

- MARTIJN LAMBARTS

“Respect onderling.”

- PATTI LAMMERS

“Meer gelijkheid.”

- NADINE RIDDER

“Zorg voor elkaar en voor moeder aarde.”

- MINKE SCHAT

“Dat mensen zich in elke situatie vrij voelen zichzelf te zijn en het openlijk met elkaar oneens durven zijn.”

- ELS SANDERS

“Contact met de buren.”

- PIETER HUISMAN

“Meer onderling contact.”

- LIESBETH ARENDS

“De kansen van vluchtelingen op een beetje normaal leven...”

- JAN VOS

“Justice, Peace and Love.”

- STIJN DEKKER

Heb jij ook een Dream Out Loud?
Stuur je droom in via dreamoutloud@bkb.nl
En misschien kunnen we jouw droom samen verwezenlijken.

1056 JOURNALISTEN

Voor journalisten is het uitdagen van de macht hun dagelijks brood. En al is de pen machtiger dan het zwaard, dat werk vergt incasseringsvermogen. Meer dan ooit wordt de media in diskrediet gebracht. De groten der aarde schromen niet om waarheidszoekers rechthout leugenaars te noemen, bedriegers, fake news. Schelden doet wel degelijk pijn. Ook omdat het niet bij schelden blijft. Voorbij de verdachtmakingen, de beschuldigingen en het getier, loert het geweld.

Elke week sterft een journalist tijdens de uitoefening van zijn of haar werk. Twee derde door moord, de rest door rondvliegende kogels waarvan niet vastgesteld kan worden of ze gemikt waren. Of ze verdwijnen tijdens 'gevaarlijke opdrachten'. Vaak in Irak en Syrië, maar nog vaker daarbuiten. Ook in onze achtertuin. Het Committee to Protect Journalists houdt dit bij. Dit zijn de namen van de journalisten die de afgelopen 20 jaar een gewelddadige dood stierven. Het moest in een kleinere lettergrootte anders paste het niet.

1999 Abdulai Jumah Jalloh Agus Muliawan Ahmet Taner Kislali Alpha Amadu Bah Anura Priyantha Conrad Roy Fidelis Ikwebe Gabriel Gruener Guzmán Quintero Torres Hernando Rangel Moreno Ilan Roeh Indika Pathinivasan Jaime Garzón James Ogogo Jenner "J.C." Cole Mbaya Kamara Mohammed Kamara Munir Turay Myles Tierney Pablo Emilio Medina Motta Paul Mansaray Ramzan Mezhidov Ricardo Gangeme Rodolfo Julio Torres Sam Nimfa-Jan Samson Boyi Sander Thoenes Shamil Gigayev Shao Yunhuan Slavko Curuvija Supian Ependiyev U Hla Han U Tha Win Volker Kraemer Xu Xinghu Zhu Ying	José Luis López de la Calle Juan Camilo Restrepo Guerra Julio César Da Rosa Kurt Schork Miguel Gil Moreno de Mora Mir Illias Hossain Mylvaganam Nimalarajan Olimpio Jalapit Jr. Pradeep Bhatia Roberto Martínez Saoman Conteh Shamsur Rahman Sufi Mohammad Khan Vincent Rodriguez Vladimir Yatsina Myles Tierney Zezinho Cazuzu	Moolchand Yadav Muhammad al-Bishawi Nahar Ali Parmenio Medina Pérez Pierre Billaud Robert Stevens Roland Ureta Salvador Medina Velázquez Ulf Strömberg Volker Handloik Jeremy Little José Couso José Emericio Rivas Juan "Jun" Pala Juan Carlos Benavides Aurélio Julio Anguita Parrado Kaveh Golestan Luis Eduardo Alfonso Parada Luiz Antônio da Costa Mazen Dana Imad Abu Zahra Issam Tillawi Jimmy Higenyi Jorge Ibraín Tortoza Cruz Eduard Markevich Fadila Nejma Nava Raj Sharma Orlando Sierra Hernández Raffaele Ciriello Ram Chander Chaterpatti Roddy Scott Shahid Soomro Taras Protsyuk Tareq Ayyoub Terry Lloyd Yuri Shekchokikhin Zahra Kazemi	2001 Adel Zerrouk Azizullah Haidari Brignol Lindor Candelario Cayona Eduard Markevich Fadila Nejma Feng Zhaoxia Flavio Bedoya Georgy Sanaya Gundars Matiss Harry Burton Igor Aleksandrov Johanne Nurque Jorge Enrique Urbano Sánchez Jorge Mynor Alegria Armendáriz José Duviol Vásquez Arias José Luis Ortega Mata Juan Carlos Encinas Julio Fuentes Kaset Puengpak Kerem Lawton Marc Brunereau Pobeda Bonifacio Gregorio Chou Chetharibig Christian Liebig	Dhan Bahadur Rokka Magar Dmitry Zavadsky Esa Siregar Fazal Wahab Guillermo Bravo Vega Gyanendra Khadka Héctor Ramirez Jaime Rengifo Revero James Miller Jean Hélène Jeremy Little José Couso José Emericio Rivas Juan "Jun" Pala Juan Carlos Benavides Aurélio Julio Anguita Parrado Kaveh Golestan Luis Eduardo Alfonso Parada Luiz Antônio da Costa Mazen Dana Imad Abu Zahra Issam Tillawi Jimmy Higenyi Jorge Ibraín Tortoza Cruz Eduard Markevich Fadila Nejma Nava Raj Sharma Orlando Sierra Hernández Raffaele Ciriello Ram Chander Chaterpatti Roddy Scott Shahid Soomro Taras Protsyuk Tareq Ayyoub Terry Lloyd Yuri Shekchokikhin Zahra Kazemi	2002 Daniel Pearl Domingos Sávio Brandão Lima Júnior Edgar Damalerio Efrain Varela Noriega Harunur Rashid Héctor Sandoval Imad Abu Zahra Issam Tillawi Jimmy Higenyi Jorge Ibraín Tortoza Cruz Eduard Markevich Fadila Nejma Nava Raj Sharma Orlando Sierra Hernández Raffaele Ciriello Ram Chander Chaterpatti Roddy Scott Shahid Soomro Taras Protsyuk Tareq Ayyoub Terry Lloyd Yuri Shekchokikhin Zahra Kazemi	2003 Abdullahi Madkeer Ahmad Kareem Ahmed Shawkat Aleksi Sidorov Apolinario "Polly" Pobeda Bonifacio Gregorio Chou Chetharibig Christian Liebig
---	---	---	---	--	---	---

Arnel Manalo Asaad Kadhimi Asiya Jeelani Ayoub Mohamed Bala Nadarajah Iyer Burhan Mohamed Mazhour Carlos José Guadamuz Dekendra Raj Thapa Deyda Hydara Dhia Najim Dina Mohammed Hassan Duraid Isa Mohammed Dusko Jovanovic Eldy Sablas (aka Eldy Gabinales) Elpidio Binoya Enzo Baldoni Francisco Arratia Saldierna Francisco Javier Ortiz Franco Gene Boyd Lumawag Gharib Mohamed Salih Gregorio Rodriguez Hernández Haymin Mohamed Salih Herson Hinolan Humayun Kabir José Carlos Araújo Juan Emilio Andújar Matos Kamal Hossain Karam Hussein Kotaro Ogawa Lanka Jayasundara Mahmoud Hamid Abbas Manik Saha María José Bravo Martín La Rotta Mazen al-Tumeizi Mohamed Abu Halima Mounir Bouamrane Nadia Navrat Paul Kletnikov Rashid Hamid Wali Ricardo Ortega Rogelio "Roger" Mariano Romeo (or Romy) Binungcal Olimpio Endrinal Saif Nader Sajid Tanoli Samuel Roma Semko Karim Mohyideen Shinsuke Hashida Simon Cumbers Veeraboina Yadagiri Wadallah Sarhan Waldemar Milewicz
--

2004 Abdel Sattar Abdel Karim Adnan Khasanov Fadhil Hazem Fadhl Fakher Haider Alberto Rivera Fernández Ali Abdel Aziz Ali al-Khatib Antoine Massé Antonio de la Torre Echeandia
--

Jerges Mahmood Mohamad Suleiman José Cándido de Amorim Filho Julio Augusto García Romero Julio Hernando Palacios Sánchez Kate Peyton Kenji Goto Khaled al-Attar Klein Cantoneros Magomedzagid Varisov Maha Ibrahim Maheshwar Pahari Marlene García-Esperat Mohammed Haroon Najem Abed Khudair Pavel Makeev Philip Agustin Raeda Wazzan Rafael Enrique Prius Velasquez Rafed Mahmoud Said al-Anbagy Relangi Selvarajah Robenson Laraque Rolando "Dodong" Morales Saleh Ibrahim Saman Abdullah Jzzedine Samir Qassir Sheikh Belaluddin Steven Vincent Waleed Khaled
--

2006 Abdel Karim al-Rubai Abdul Qodus Abdul-Rahim Nasrallah al-Shimari Adel Naji al-Mansouri Adnan Khairallah Ahmad Sha'ban Ahmed Riyadh al-Karbuli Ali Ja'far Amjad Hameed Anna Polkovskaya Armando Pace Aswan Ahmed Lutfallah Atilano Segundo Pérez Barrios Atwar Bahjat Bradley Will Christian Struwe Fernando Barul George Vigo Gustavo Rojas Gabalo Hayatullah Khan Herliyanto Hussein Ali Ibrahim Seneid Ismail Amin Ali James Brofan Jorge Aguirre Kamal Manahi Anbar Karen Fischer Khaled Mahmoud al-Falahi Laith al-Dulaimi Layal Najib Luma al-Karkhi Mahmoud Za'al Maksim Maksimov Maricel Vigo Martin Adler Mohammad Abbas Mohammad Mohammed Taha Mohammed Ahmed Muhammad al-Ban Muhsin Khudhair Munir Ahmed Sangi Munsuf Abdallah al-Khalidi Nabil Ibrahim al-Dulaimi
--

Naqshin Hama Rashid Noufel al-Shimari Ogulsapar Muradova Paul Douglas Prahlad Goala Riyad Muhammad Ali Roberto Marcos Garcia Saed Mahdi Shlash Safa Isma'il Enad Souid Muzahim al-Shoumari Subramaniam Sugitharajah Thaker al-Shouwill Vagif Kochetkov Wu Xianghu

2007 Abdulkadir Mahad Moallim Kaskey Abdulrazak Hashim Ayal al-Khakani Rafael Enrique Prius Velasquez Adnan al-Safi Ahmed Hadi Naji Ahmed Hassan Mahad Ajmal Naqshbandi Alaa Uldeen Aziz Ali Sharmarke Alisher Saipov Amado Ramirez Dillanes Amer Malallah al-Rashidi Aref Ali Filaih Bashiir Noor Gedi Brendra Shah Carlos Salgado Chauncey Bailey Dmitry Chebotayev Edward Chikomba Falah Khalaf al-Diyali Filaih Wuday Mijthab Hamid Abed Sarhan Mohammed Ibrahim Hamid al-Duleimi Muhammad Mustafa Gaimayani Namir Noor-Eldeen Nazar Abdulwahid al-Radhi Noor Hakim Khan Othman al-Mashhadani Paulos Kidane Prakash Singh Thakuri Raad Mutashar Rodolfo Rincón Taracena Sahar Hussein Ali al-Haydari Saif Laith Yousuf Salih Saif Aldin Sarmad Hamdi Shaker Selvarajah Rajewarnam Serge Maheshe Shehab Mohammad al-Hiti Subash Chandrabas
--

Suleiman Abdul-Rahim al-Ashi Suresh Linbiyo T. Tharmalingam Thaer Ahmad Jaber Tito Alberto Palma Yussef Sabri Zakia Zaki Zubair Ahmed Mujahid

2008 Abdul Aziz Shaheen Abdul Razzak Johra Abdul Samad Rohani Ahmed Salim Alaa Abdul-Karim al-Farsoosi Alejandro Zenón Fonseca Estrada Alexander Klimchuk Ashok Sodhi Athiwaht Chaiyanurat Carlos Quispe Quispe Carsten Thomassen Chalee Boonsawat Chishiir Mujahid Dennis Cuesta Fadel Shana Grigol Chikhladze Haidar al-Husseini Hassan Kafr Hared Ihab Mu'd Ivo Pukanic Jaruek Rangcharoen Jassim al-Batat Javed Ahmed Mir José Armando Rodríguez Carreón Khem Sambo Magomed Yevloyev Mártin Roxas Mohammed Ibrahim Mohammed Muhammad Mustafa Gaimayani Namir Noor-Eldeen Nazar Abdulwahid al-Radhi Noor Hakim Khan Othman al-Mashhadani Paulos Kidane Prakash Singh Thakuri Raad Mutashar Rodolfo Rincón Taracena Sahar Hussein Ali al-Haydari Saif Laith Yousuf Salih Saif Aldin Sarmad Hamdi Shaker Selvarajah Rajewarnam Serge Maheshe Shehab Mohammad al-Hiti Subash Chandrabas
--

2009 Abdirisak Mohamed Warsame Abdulkhafir Abdulkadir Abdulmalik Akhmedilov Alaa Abdel-Wahab Alejandro Reblando Anak Agung Prabangsa Anastasiya Baburova Andro Ratovonirina Andres Teodoro Anil Mazumdar Arturo Betia Basil Ibrahim Faraj Bayo Olu Bienvenido Legarte Jr. Bladimir Antuna Garcia Christian Gregorio Poveda Ruiz Cihan Hayirsever Crispin Perez Eliseo Barrón Hernández Ernesto Maravilla Ernie Rollin Fernando Razon Francis Nyaruri Gennady Pavlyuk

2010 Abdul Wahab Alberto Graves Chakusanga Aleh Byabenn Alfreds Mirulewan Ardiansyah Matra'is Assaf Abu Rahal Azamat Ali Bangash Barkhat Awale Carlos Alberto Guajardo Romero Clodomiro Castilla Ospino David Meza Montesinos Desidario Camangyan Ejaz Raisani Ejazul Haq Fabio Polenghi Francisco Gomes de Medeiros Germain Cyrille Ngota Ngota Ghulam Rasool Birhamani Hiro Muramoto James P. Hunter Jean-Léonard Ruganbange
--

2011 Abdalisal Sheikh Hassan Ahmad Mohamed Mahmoud Ahmad Omaid Khpalwak Alfredo Antonio Hurtado Núñez Ali Hassan al-Jaber Atwan al-Ghorabi Anton Hammerl Asfandiyar Khan Basit al-Sayed Chris Hondros Dario Fernández Jaén Edinaldo Filgueira Faisal Qureshi Farhad Taqaddosi Ferzat Jarban Gadzhimurad Kamalov Gelson Domingos da Silva Gerardo Ortega Hadi al-Mahdi Hassan al-Wadhaf Jamal al-Sharaabi Javed Naseer Rind José Agustín Silvestre de los Santos Jornunoy Dey Karim Fakhravi Luciano Leitoa Pedrosa Luis Emanuel Ruiz Carrillo Maria Elizabeth Macias Castro Mohamed al-Hamdani Mohammed al-Nabbous Muhammad Khadir Abdelwahad Nasrullah Khan Afridi Noel López Olguin Noramfaizul Mohd Pedro Alfonso Flores Silva Phamon Phonphanit Rafiq Tagi Romeo Olea Sabah al-Bazi Saleem Shahzad Shafullah Khan Sylvain Gagnetau Lago Tim Hetherington Umeh Rajput Wael Mikhael Wali Khan Babar Zakariya Isha Zakariya Rashid Hassan al-Ashiri
--

2012 Abd al-Karim al-Ezzo Abdel Karim al-Ogda
--

2013 Abdel Aziz Mahmoud Hasoun Abdul Karim Nazir Ismail Abdihared Osman Aden Abdul Raheem Kour Hassan
--

2014 Abdizak Ali Abdi Abdulkadir Ahmed Ahmed Hassan Ahmed Al-Moutaz Bellah Ibrahim Ali Mustafa

2015 Abdullah Qabil Adam Fama Abdul Salam Kanaan Abdullah Mohammad Ghannam Ahmad Hallak Ahmed al-Shaibani Ahmet Haceroglu Ali Mahmud Ali Risan Almigidat Mojalli Awab al-Zubiry David Gilkey El-Hadi Mohamed Diallo Elidio Ramos Zárate Hashim al-Hamran Hassan al-Anbaki Ibrahim Omar Jeroen Oerlemans João Miranda do Carmo Karun Misra Khaled al-Zintani
--

2016 Abdelqadir Fassouk Abdiaziz Ali Abdul Salam Kanaan Abdullah Mohammad Ghannam Ahmad Hallak Ahmed al-Shaibani Ahmet Haceroglu Ali Mahmud Ali Risan Almigidat Mojalli Awab al-Zubiry David Gilkey El-Hadi Mohamed Diallo Elidio Ramos Zárate Hashim al-Hamran Hassan al-Anbaki Ibrahim Omar Jeroen Oerlemans João Miranda do Carmo Karun Misra Khaled al-Zintani

2017 Abdul Hakim Shimul Abdullahi Osman Moallim Alaa Kraym (Mohammed al-Qabouni) Ali Nur Siad Arkan Sharifi Cecilio Pineda Birto Christopher Allen Christopher Iban Lozada Daphne Caruana Galizia Dilshan Ibash Dmitry Popkov Edgar Daniel Esqueda Randa George Rubén Espinosa Becerril Serhiy Nikolayev Solefi Balanga Stephane Charbonnier (Charb) Thaer al-Ajlani Thaer Al-Adel Wasem Adel Washigur Rahman Babu Yahya Abdul Hamid Youssef al-Ayzari Zakaria Ibrahim Zaher Mtawe'e Zubair Hatami
--

2018 Abdullah Hananzai Abdul Manan Arghand Abdul Rahman Ismael Yassin Abdullah al-Qadry Abdullah Mire Hashi Achyutananda Sahu Ahmed Abu Hussein Ahmed Azize Aleksandr Rastorguyev Ali Saleemi Ángel Eduardo Gahona Awil Dahir Salad Bashar al-Attar Carlos Domínguez Rodríguez Chandani Tiwari Gerald Fischman Ghazi Rasooli Hamoud al-Jnaid Ibrahim al-Munjar Jairo Sousa Jamal Khazoggi Ján Kuciak Jefferson Puraes Lopes John McNamara Juan Javier Ortega Reyes Kamel abu al-Walid Kirill Radchenko Leobardo Vázquez Atzin Leslie Ann Pamela Montenegro del Real Maharram Durrani Mario Leonel Gómez Sánchez Mohammad al-Qadasi Mohammad Salim Angaar Musta Abdul Kareem Mustafa Salamah Navin Nischal Nowroz Ali Rajabi Obeida abu Omar Omar Ezzi Mohammad Orkhan Dzhemal Paul Rivas Bravo Raed Faras Ramiz Ahmadi Rah Haasen Sababowon Kakar Saleem Talash Samim Faramarz Sandeep Sharma Shah Marai Shujaat Bukhari Sohail Khan Wendi Winters Yar Mohammad Tokhi Yaser Murtaja

2019 Ahmed Hussein-Suale Divela Alaa Nayef al-Khader al-Khalidi Amjad Hassan Bakir Eduardo Dizon Francisco Romero Díaz Leonardo Gabriel Hernández Lyra McKee Mohamed Ben Khalifa Mohamed Sahal Omar Norma Sarabia Garduza Obed Nangbanta Precious Owolabi Rafael Murúa Manríquez Vadym Komarov Chief Ebrima Manneh Feshaye "Joshua" Yohannes Osama al-Habaly

2019 Ahmed Hussein-Suale Divela Alaa Nayef al-Khader al-Khalidi Amjad Hassan Bakir Eduardo Dizon Francisco Romero Díaz Leonardo Gabriel Hernández Lyra McKee Mohamed Ben Khalifa Mohamed Sahal Omar Norma Sarabia Garduza Obed Nangbanta Precious Owolabi Rafael Murúa Manríquez Vadym Komarov Chief Ebrima Manneh Feshaye "Joshua" Yohannes Osama al-Habaly

STOP NU MET LEZEN

DOOR JEFFREY DE LA FUENTE, BKB

Hoe verbeteren we de wereld als het internet met al haar schattige kattengifjes om aandacht krijgt, de notificaties ons om de oren vliegen, en de media ons met sensationele koppen in een wurggreep houden?

Hoe kunnen we het verstand erbij houden als alles wat we lezen, zien en horen is ontworpen om ons af te leiden van de dingen die we moeten doen? Stop met het volgen van het nieuws, zegt mediastrateg Ryan Holiday. Quite a statement, mister Holiday. Tijdens het Brainwash Festival zijn er de hele dag programma's die 'verheldering proberen te bieden in tijden van verwarring en verwarring schep- pen waar alles helder lijkt.' Ik ben nu al in de war.

Lezen, denken en praten over problemen lost ze nog niet op. Maar da's logisch. Minder logisch is de conclusie dat goed geïnformeerde burgers eerder politiek inactief zouden zijn: Narcotizing Dysfuncti- on heet de theoretische boosdoener. Het dagelijkse bombardement aan nieuws zou ervoor zorgen dat we inderdaad meer weten, maar er eigenlijk geen moer mee doen. Praten en lezen over maatschappe- lijke kwesties schept namelijk de illusie dat we ook in actie komen. Niets is minder waar in huize BKB, maar wel goed om even bij stil te staan.

En door! Ons aardse leven is slechts een scheet in de eeuwigheid: *no time to waste*.

Ho, ho, ho, niet zo snel. Juist dat miraculeuze ge- geven is iets waar we écht even stil bij mogen staan. Klap je krant dus even dicht, doe je telefoon weg, ren naar buiten, flik je kin omhoog en onderga het onbe- schrijflijke gevoel deel uit te maken van een groter geheel.

Maar moet ik nu stoppen met het volgen van het nieuws? Weet ik veel. Ik ben je moeder niet. Maar mijn moeder zei ooit: "Het nieuws is net een pot met kokend water. Die zet je op, en dan ga je wat anders doen." Het heeft geen zin om te kijken hoe het wa- ter kookt. Net zomin het nut heeft om elk wissewas- je 'op de voet' te volgen. Luister overigens niet naar mij. Ook niet naar al die andere wijsneuzen. En al helemaal niet naar mijn moeder.

Luister naar Epictetus: "If you wish to improve, be content to appear clueless or stupid in extrane- ous matters. Don't wish to seem knowledgeable, and if some regard you as important, distrust yourself." Als filosofie gaat over grote ideeën, vormen de noti- ficaties op je smartphone en de clickbaitartikelen op social media het tegenovergestelde.

Zorg dat je weet wat je moet weten, zodat je kan doen wat je moet doen. Beperk je nieuwsdieet. Trek af en toe de stekker uit het internet. Smijt je telefoon tegen de muur. Berust je rimpels in stoïcijns gedach- tegoed. Wat je ook doet... doe iets met die kennis.

“Laatst was er een nieuwe dansjuf en toen heb ik haar zelf verteld dat ik reuma heb. Ik vond dat best spannend en niet leuk, maar het helpt wel want dan kan ze beter op me letten.”

- Nadine (destijds 9 jaar)

DOOR ONZE REDACTEUR
MIEKE HAGEMAN

Een paar jaar geleden had ik voor het Reumafonds een interview met Nadine. Zij was destijds 9 jaar en heeft jeugdreuma. Ik was onder de indruk van haar doorzettingsvermogen en openheid. De ziekte drukt een grote stempel op haar leven: de ene dag kan ze al- les en vergeet ze bijna dat ze reuma heeft, de volgen- de dag moet ze in een rolstoel naar school. Niet ieder- een begrijpt dat en het levert soms nare reacties op. Maar ondanks alle tegenslag, probeert ze haar dro- men waar te maken. Dwarsfluit spelen is voor iemand met reuma niet goed mogelijk. Nadine doet het toch, op een aangepaste fluit. Street dance is een intensie- ve hobby. Nadine doet het toch, op speciale schoenen die zorgen dat ze het langer vol kan houden. En als de kinderen in de klas niet begrijpen wat er met haar aan de hand is, houdt ze een spreekbeurt over jeugdreu- ma. Dapper!

“Als je aan de ene kant iets doet, heeft dat effect op de andere kant. Wat zij doen, heeft invloed op hier en andersom.”

- Ronald Rael

DOOR ONZE REDACTEUR
HANNA WORM

Kunstenaar, professor in de architectuur, schrijver en design-activist Ronald Rael ging deze zomer viral met drie roze wippen die hij plaatste in het grenshek tussen de VS en Mexico. Hij kon zijn eigen quote niet beter in de praktijk brengen. De twee mensen die op de wip gaan zitten, een op Amerikaans grondgebied en de ander in Mexico, hebben elkaar nodig om de wip te laten bewegen. Als sociaal-geograaf ben ik gebiologeerd door het idee dat lijnen, muren en hek- ken ook een heel ander doel kunnen dienen dan en- kel een begrenzing en afbakening. Zelfs het tegen- overgestelde. De wippen transformeren de meest besproken muur op aarde (die nu nog een hek is) tot niks anders dan het scharnierpunt dat nodig is om verbroedering en nabijheid te creëren.

“Als je echt inclusief wilt zijn, moet je ook nieuwkomers omarmen in je organisatie, gewoon doen, het gaat je mooie verhalen en vriend- schappen opleveren.”

- Hooman Nassimi

DOOR ONZE REDACTEUR
BIANCA PANDER

Ik zette met vrienden het festival Welcome to the Vil- lage op in Leeuwarden. Een paar jaar geleden kwam Hooman - zelf ooit vluchteling - bij ons langs omdat het hem opviel dat wij een inclusief festival willen zijn. Dat kon nog een stuk beter, en hij zou er wel voor zorgen dat 10% van onze vrijwilligers nieuw- komers waren. Zo geschiedde, Hooman regelde 54 nieuwkomers. Achteraf kregen we een van de mooi- ste complimenten van een van hen: "Met je vrijwilli- gersshirtje ben je deel van een groep. Je wordt niet raar aangekeken omdat je buiten het AZC ergens in een dorp loopt - je bent gewoon een vrijwilliger on- der honderden anderen. Door de mooie omgeving, de dingen die je te doen krijgt en energie van WTTV, kom je uit de overlevingsmodus en ga je weer vooruit kijken, je leert nieuwe mensen kennen en je krijgt zin om meer te doen."

“I call on people to be ‘obsessed citizens,’ forever questioning and asking for accountability. That’s the only chance we have today of a healthy and happy life.”

- Ai Weiwei

DOOR ONZE REDACTEUR
MOZE MERTENS

Ai Weiwei is kunstenaar, filosoof en activist. Hij zet zich in voor het idee dat kunst moet gaan over een bepaalde noodzaak, een worsteling. Hij vindt dat kunst een sociaal doel moet dienen, kunst als inter- ventie die je dwingt tot een andere kijk op zaken. Er is moed voor nodig om je volledig voor zoiets in te zetten. Hoe Weiwei bezig is met het belang van kunst in politieke situaties, toont voor mij aan wat voor grootse uitdager van de macht hij is en hoe veel groter hij nog kan worden. Hij neemt de hui- dige normen en politieke situaties onder de loep en houdt de machthebbenden een spiegel voor want: "The truth is always there, but not always being re- cognized".

evenwicht brengen en ons dwingen om op een andere manier naar de wereld te kijken. Het is een voorrecht dat wij hier al zo lang van kunnen genieten."

OPRICHTERS BKB
ALEX KLUSMAN
EN ERIK VAN BRUGGEN

ADVERTENTIE

De BKB Academie laat sinds 2000 jong talent delen in de kennis en het netwerk van BKB | Het Campagnebureau.

Ieder jaar selecteert BKB | Het Campagnebureau een groep van vijftientwintig jonge talenten. Nieuws- gierige, betrokken, creatieve en kritische deelnemers uit verschillende hoeken van de samenleving. Van worstenmakers tot crowdfunders, van raadsleden tot regisseurs: alle smaken zijn vertegenwoordigd.

“De BKB Academie is een niet meer weg te denken onderdeel van ons bedrijf, een heus instituut waar we apetrots op zijn. Ieder academiejaar, na een gedegen selectie, starten we met vijftientwintig gemotiveerde, veelbelovende, jonge mensen die ons stuk voor stuk inspireren en uitdagen, die ons soms ongemakkelijke vragen stellen, die ons doen zoeken, ons uit

“YES WE CAN CAN” - THE POINTER SISTERS

NOW'S THE TIME FOR ALL GOOD MEN
TO GET TOGETHER WITH ONE ANOTHER.
WE GOT TO IRON OUT OUR PROBLEMS
AND IRON OUT OUR QUARRELS
AND TRY TO LIVE AS BROTHERS.
AND TRY TO FIND A PIECE OF LAND
WITHOUT STEPPING ON ONE ANOTHER.
AND DO RESPECT THE WOMEN OF THE WORLD.
REMEMBER YOU ALL HAVE MOTHERS.
WE GOT TO MAKE THIS LAND A BETTER LAND
THAN THE WORLD IN WHICH WE LIVE.
AND WE GOT TO HELP EACH MAN BE A BETTER MAN
WITH THE KINDNESS THAT WE GIVE.

I KNOW WE CAN MAKE IT.

I KNOW DARN WELL WE CAN WORK IT OUT.

OH YES WE CAN, I KNOW WE CAN CAN

YES WE CAN CAN, WHY CAN'T WE?

IF WE WANNA GET TOGETHER WE CAN WORK IT OUT.

AND WE GOTTA TAKE CARE OF ALL THE CHILDREN,

THE LITTLE CHILDREN OF THE WORLD.

'CAUSE THEY'RE OUR STRONGEST HOPE FOR THE FUTURE.

THE LITTLE BITTY BOYS AND GIRLS.

WE GOT TO MAKE THIS LAND A BETTER LAND

THAN THE WORLD IN WHICH WE LIVE.

AND WE GOT TO HELP EACH MAN BE A BETTER MAN

WITH THE KINDNESS THAT WE GIVE.

I KNOW WE CAN MAKE IT.

I KNOW DARN WELL WE CAN WORK IT OUT.

OH YES WE CAN, I KNOW WE CAN CAN

YES WE CAN CAN, WHY CAN'T WE?

IF WE WANNA, YES WE CAN CAN.

Beluister onze Politieke Top 45 aller tijden via deze QR-code:

“Mijn werk was mijn hobby, tot ik er ziek van werd.”

- Henri Willems

DOOR ONZE REDACTEUR
LOEKI WESTERVELD

Henri is vader van drie kleine kinderen, en werk- te dertien jaar bij hetzelfde lasbedrijf tot hij te ziek werd om te werken. Hij ademde teveel lasrook in, waardoor hij nu met de ernstige longziekte COPD thuis zit. Met beademingsapparatuur ben je niet meer zo mobiel, maar toch reist hij stad en land af om werkende Nederlanders te overtuigen waarom het zo belangrijk is dat ze veilig werken met gevaar- lijke stoffen.

“Beter maak je er wat van.”

- Tim Hofman

DOOR ONZE REDACTEUR
ESTHER SCHUSSLER

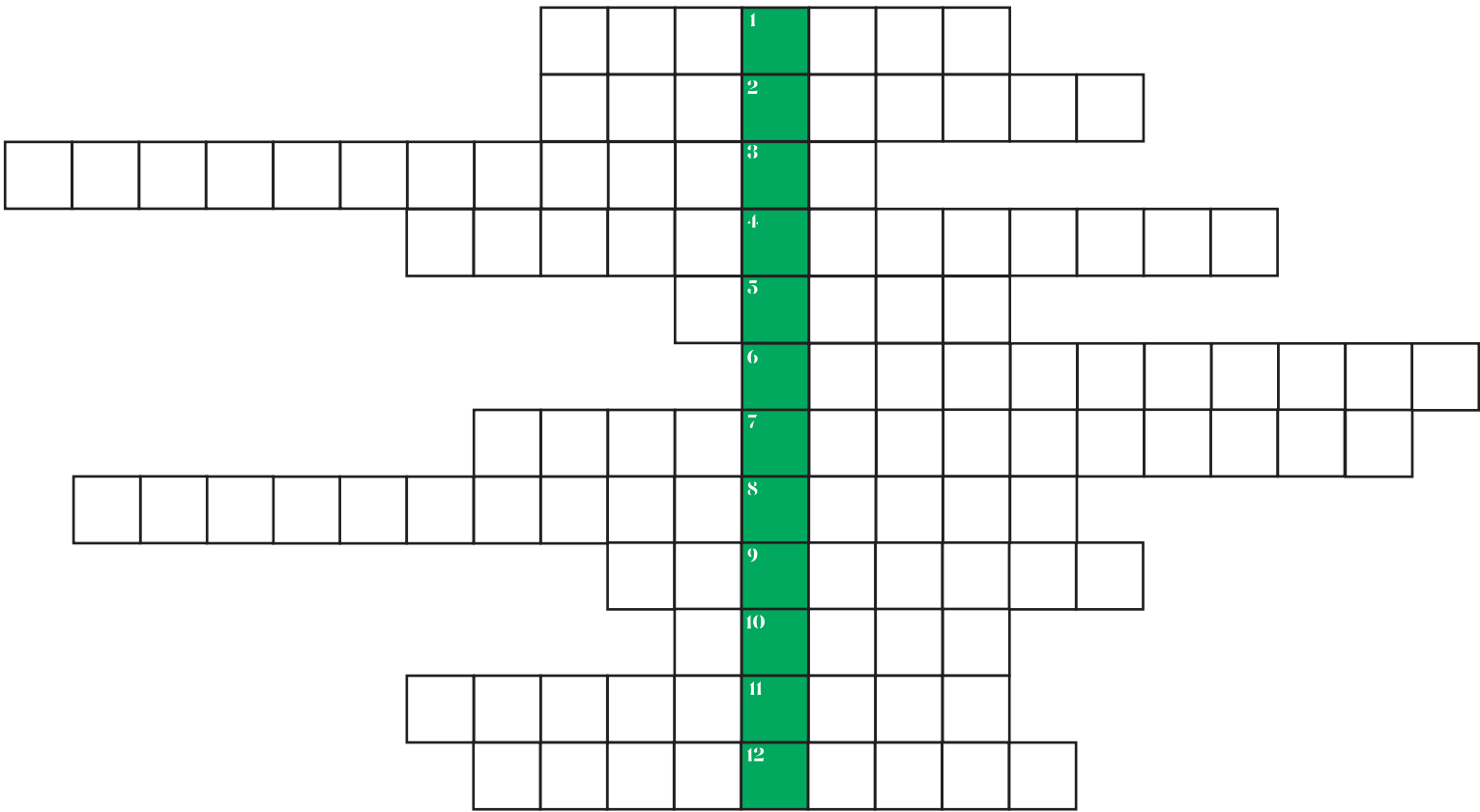
Voor ASN Bank organiseren we ACT. Een festival met denkers en doeners op het gebied van duur- zaamheid. Over een paar weken komt presentator en programmamaker Tim Hofman spreken over zijn werk als sociaal activist voor het kinderpardon en de coalitie Y, waarmee hij jongeren aan tafel pro- beert te krijgen bij premier Rutte. Met dit soort ac- ties en het YouTube-kanaal #Boos, laat Tim zien dat je geen genoeg hoeft te nemen met de wereld zoals die nu is, maar dat je ook tegen de stroming in kan gaan. Of je het activisme noemt, maakt Tim niet zoveel uit. Maar hij is wel vastberaden om het podium dat hij als BN'er krijgt, te gebruiken om een reactie uit te lokken of anderen een podium te bie- den. De vastgepinde tweet op Twitter op 31 decem- ber 2018 is dan ook duidelijke taal: 'Beter maak je er wat van.' En zo is 't.

“Volgens mij ga je pas echt leven wanneer je beseft dat je dood gaat. Daar hoeft je trouwens geen ALS voor te hebben, je gaat ook dood zonder.”

- Garmt van Soest

DOOR ONZE REDACTEUR
UFUK ESMER

Garmt wist dat hij dood ging, maar hij wilde zich niet zonder slag of stoot gewonnen geven. Voor het zover was wilde hij zijn levenslessen meegeven aan de rest van de wereld. Geluk bij een ongeluk: hij kon prach- tig schrijven. En je zelfs in zijn eigen laatste dagen nog aan het lachen maken. Ik had hem uitgenodigd om op Lowlands te komen spreken en toen zei hij dit: "Volgens mij gaat écht leven pas lukken, als je voor jezelf hebt uitgevonden hoe je wilt en kunt geven aan het leven. Anyway, dat heb ik geleerd van het leven, en trouwens ook een andere cruciale levenswijsheid: krab niet aan je scrotum als je daarvoor rode pepers hebt gesneden."

Nelson Mandela, 16 april 1990, Wembley speech

“[...] Dear friends, it will not be long now before we see the end of the apartheid system. The dreams of millions of people to see our country free and at peace will be realised sooner rather than later. We are determined to ensure that our country is transformed from being the skunk of the world into an exemplary oasis of unrivalled and excelllent race relations, democracy for all, a just peace and freedom from poverty and human degradation. [...] You will...

- 1. Symbool van verzet in Hong Kong
- 2. Niet meer alleen te gebruiken bij autopech
- 3. Filmisch protest tegen inperking van onder meer abortus
- 4. Staat voor meer letters dan het gemiddelde reclamebureau
- 5. Laat je lichaam voor je spreken
- 6. Strijdwapen van de dwaze moeder
- 7. Protesteren = lawaai maken
- 8. Verweer tegen politiegeweld
- 9. Twee vingers in de lucht, teken voor vrede en voor ...
- 10. Zeeuwse connectie in de Kaukasus
- 11. Pussy Riot slachtoffer boerkaverbod?
- 12. Gespot op het dak van een auto in Khartoum

Als je met 1 vinger naar een ander wijst, wijs je met 4 vingers naar jezelf.

- JOHN DE WOLF

ADVERTENTIE

FOOTBALL SHIRTS ARE LIKE WEARABLE FLAGS. THEY ARE MADE OF FABRICS WITH MASSIVE CULTURAL VALUE. WE COMBINE THOSE FABRICS AND CREATE YOUR TRUE IDENTITY BY SHOWING YOUR COLORS, YOUR CULTURE, YOUR CLUBS, COUNTRIES, CRESTS AND CADENCY: YOUR BLOODLINE TAILOR MADE ON DEMAND IN AMSTERDAM. **BLOOD IN BLOOD OUT, THE BLUE BLOOD OF FOOTBALL.**

 BLOOD IN
BLOOD OUT

NDSM-PLEIN 149
1033 WC AMSTERDAM
THE NETHERLANDS

WWW.BLOODINBLOODOUT.NL INFO@BLOODINBLOODOUT.NL

EEN SPECIALE UITGAVE TER GELEGENHEID VAN 20 JAAR BKB MET EEN OPLAGE VAN 2000 STUKS

COLOFON
Redactie: **Moze Mertens, Maarten van Heems** en alle **BKB'ers**.
Art direction: **Studio Wesseling**
Vormgeving en opmaak: **Moze Mertens & Floor Wesseling**
Drukwerk: **NCD Mediagroep**

Amsterdam 2019 © BKB | Het Campagne Bureau

Scan de QR-code voor het programma tijdens BKB20, op 6 september 2019 in de Noorderkerk in Amsterdam.

